UNIVERSITY OF ILLINOIS LIBRARY
SEP 10 1920

Published and distributed under Permit (No. 739) autorized by the Act of October 6, 1917, on file at the Post Office of Boston, Massachusetts. By order of the President, A. S. Burleson, POSTMASTER GENERAL.

Tel. So. Boston 2408.

SANDARA

Amerikos Lietuvių Tautinės Sandaros Laikraštis

The Lithuanian Weekly "SANDARA" Published by the Lithuanian National League of America.
M. J. DAMIJONAITIS, Sec'y and Business Mgr.
YEARLY SUBSCRIPTION RATES:
In the United States $2.50
To Foreign Countries $3.00
"SANDARA"
327 E Street, Boston 27, Mass.

KAINA 5 CENTAI.

No. 31 — So. Boston, Mass., Rugsėjo (Sept.) 2 d. 1920 m. — Metai VII.

Lietuva neutralė lenkų karėje

LIETUVIAI UŽIMA VILNIŲ.

RUSAI SKAUDŽIAI SUMUŠTI LENKŲ IR PRANCUZŲ

PRANCUZAI IŠLAIMĖJO LENKAMS KARĘ.

Išlygos, kokiomis pripažino Jenerolą Wrangelį

NEIŠPASAKYTAS BRANGUMAS PETROGRADE.

LIETUVA YRA NEUTRALĖ.

Lietuvos Atstovybė Washington'e 27 d. rugpiučio gavo sekantį kablegramą iš Kauno nuo Klimo:

"Lietuvių Valdžia nusiuntė notą Sapiehai į Varšavą, pareikšdama Lietuvos neutrališkumą rusų su lenkais karėje ir pranešdama lenkų militarėms valdžioms, kad neitų per rybas saugojamas lietuvių armijos. Suvalkų redyboje, kur rybos nebuvo nustatytos, laikinė demarkacijos linija yra siuloma per Grabavą — Augustavą — Štabin'ą.

Vinikas.

LIETUVIAI UŽIMA VILNIŲ.

Lietuvos Atstovybė Washingtone 27 rugpiučio gavo sekantį kablegramą iš Kauno:

"Mus kariuomenė šiandien užėmė Vilnių. Vilniaus - Gardino geležinkelis, išskiriant Grodną, yra musų rankose. Mes nuginkluojame bolševikų kareivius, kurie pereina mus rubežius ir stengiasi perkalbinti lenkus pagodoti mus teritoriją be susirėmimo."

Kai-kurie Amerikos laikraščiai jau pirmiau buvo paskelbę telegramas, pranešančias, kad lietuvių kariuomenė nuginkluoja bolševikų burius ir eina prie Vilniaus su tuo tikslu, kad jį užimti. Lietuvai, anot tų žinių, draugе buk pasiuntę telegramą bolševikų valdžiai, paaiškindami, kad jie užima Vilnių ne tam, kad kenkti rusams, tik kad apsaugoti Vilnių nuo patekimo į lenkų rankas, nes lenkai, sulaužę rusų linijas, smarkiai artinasi prie Vilniaus.

Pasirodė, kad bolševikai, neva susitarę su lietuviais, kol buvo galingi ir lenkus mušė, visai nemanė išpildyti sutartį ir iš Vilniaus savo kariuomenės neištraukė. Net kada juos lenkai atmušė nuo Varšavos ir išblaškę vijo atgal, nė tada jie nenorėjo išsižadėti Vilniaus, sutartyje lietuviams pažadėto. Lietuviai tada pajiegą paėmė tą, kas bolševikų valdžios buvo jiems atiduota, o ko vietiniai bolševikų valdininkai nenorėjo gražumu užleisti.

RUSAI SKAUDŽIAI SUMUŠTI.

Rusai, kurie buvo jau visai sumušę lenkus ir apgulę Varšavą iš trijų šonų, iš eilės patys yra baisiai sumušti, ir kelios jų armijos išblaškytos, ypač šiauriniame fronte. Lenkai atmušę juos nuo Varšavos, iš eilės paėmė Pultuską, Ostrolenką ir Lomžą, kai-kurios telegramos mini net apie paėmimą Augustavo (Suvalkų redyboje). Į rytus lenkai dasiyrė iki Grodno ir, žemiau į pietus, paėmė tvirtovę Brest - Litovską (Lietuviškąją Brastą).

Pietų fronte lenkai neturėjo tokių didelių pasisekimų, bet ir ten rusai turėjo trauktis atgal nuo Lembergo (Lvovo), kad šiaurės frontui pasitraukus, nebuti pavojingoje įsikišusioje pozicijoje.

Dabartinė mušio linija tęsiasi nuo Prusų rubežiaus pro Augustavą, Grodną ir Brest - Litovsk ir žinovai pranašauja, kad sekantieji didi mušiai bus ties Gradnu ir Brest Litovsku.

LENKAI PAĖMĖ DAUG IMTINIŲ.

Lenkai paėmė daugybes bolševikų nelaisvėn, ir vis da ima išblaškytus jų burelius. Naujausi apskaitymai sako, kad 107,000 rusų yra paimta, 50,000 užmušta arba didžiai sužeista ir 30,000 suvaryta į Rytinius Prusus. Tokiu budu iki šiol rusų armija patrotijo 187,000 kareivių.

Lenkų lakunai praneša, kad mato dideles rusų minias besigrupuojančias už Brest - Litovsko — jie ten turį daug didelių kanuolių.

PRANCUZAI LAIMĖJO LENKAMS KARĘ.

Prancuzų jenerolas Weygand sugryžo į Paryžių ir karės minister. Lefevre'ui išdavė atskaitą savo misijos Lenkijon. Ant geležinkelio stoties jį pasitiko didžiausios žmonių minios, kuriose buvo daug lenkų. Jam įteikta šimtas gelių bukietų. Prancuzų valdžia suteikė jam titulą Didžio Viršaičio Garbės Legijono už tai, ką jis išgelbėjo Varšavą.

Prancuzai sako, kad lenkams nereikės pagelbos kareiviais, bet kad talkininkai turėsią pristatyti Lenkijai dideles daugybes amunicijos.

WEYGAND'AS NESUSIPYKO SU LENKAIS.

Weygand'ui yra duodamas visas kreditas už išgelbėjimą Varšavos nuo bolševikų. Kad jis grįžo iš Varšavos į Paryžių, pasklido gandas, buk jis dėlei susibarimo su lenkais turėjęs išvažiuoti iš Lenkijos. Jenerolas DeSticker vardu maršalo Foch'o pareiškė, kad Weygand'as grįžo į Paryžių ne dėlei kokių ginčų su lenkais, tik delto, kad jis mano, jog jo pagelba Lenkijai daugiau nėra reikalinga. Jis mano, kad jei lenkai išmintingai elgsis, tai jau jiems nėra jokio pavojaus. Jo nuomone, prieš žiemą bolševikai negali padaryti naujo didelio užpuolimo, bet jie gali suorganizuoti didelę armiją per žiemą ir pavasarį užpulti ant Lenkijos su milžiniškoms spėkoms. Pataria lenkams susitaikyti su bolševikais prieš pavasarį.

LENKIJOS BLOKADA.

Bolševikai stengėsi patraukti Vokietijos darbininkus savo pusei, ir jiems tiek pasisekė, kad Vokietijos Komunistų Partija Berlyne paskelbė 29 rugpiučio pasiryžimą paskelbti Lenkijai blokadą ir išleido prokliamaciją į Vokietijos proletariatą, kad užstotų už Sovietų Maskoliją. Jų organas, "Raudonoji Vėliava", sako, kad dabar yra laikas Vokietijos darbininkams pasirinkti vienas iš dviejų: arba parodyti viliugystę Sovietų Rusijai, arba duoti jai pagelbą.

Vokietijos valdžia yra pasirengus sulaužyti bolševikų sukilimus, jei koki pasirodytų.

LENKAMS VELINA EITI TOLYN.

Kada lenkai atmušė bolševikus nuo Varšavos ir da buvo abejonės, kaip toliaus lenkams seksis, aljantai patarinėjo jiems tik išvyti rusus iš Lenkijos etnografinių rybų ir toliaus neiti. Bet kad lenkams pasisekė pusėtinai sutriuškinti rusų galę, tai prancuzų nuomonės persikeitė. Pirmiaus sakė, kad Lenkijos padėjimas yra per daug svarbus visai Europai, kad rizikuoti ir veržties paskui pasitraukiančius rusus dabar gi sako, kad sustoti prie etnografinės lenkų linijos nėra patogu, nes ten nėsa jokių gamtos barierų, už kurių lenkai galėtų užsislėpti, delto reikią rusus rytis tolyn į Maskoliją, kol bus surastos tokios barieros.

TAIKOS KONFERENCIJA MINSKE.

Lenkų ir rusų atstovai susivažiavę Minske susitaikymui ir užbaigimui šios karės negali susitaikyti. Kol rusai ėmė viršų ant lenkų, rusai matomai, tyčia vilkino susitaikymą, kad duoti progą rusų kariuomenei paimti Varšavą. Kada lenkai atmušė ir išblaškė rusus, tai lenkai vilkina susitarimą, laukdami, kol rusai da labiau nebus sudemoralizuoti.

Rusai buvo padavę penkioliką taikos išlygų — lenkai jas visas atmetė. Viena rusų išlyga — kad eLnkijoje butų sutverta ginkluota milicija iš vienų darbininkų — buvo labai nemaloni netik lenkams, bet ir alijantams, tad rusai tą išlygą atšaukė. Bet nė tas negelbėjo susitaikymui. Lenkai ėmė prikaišioti, kad bolševikai tyčia trukdo susinešimą lenkų atstovų su jų valdžią ir pareikalavo, kad konferencija butų perkelta iš Minsko į Varšavą. Rusai sutiko kelti konferenciją kitur, bet reikalavo, kad butų kelta ne į Varšavą, tik į kokios neutralės šalies miestą.

Ir taip iki šiol taikos konferencijoje eina kivirčiai už mažuosius, nes nėra tikro noro greitu laiku susitaikyti.

Naujausia telegrama praneša, kal lenkai ir rusai sutiko perkelti derybų vietą iš Minsko į Rygą, Latvijoje.

RUSAI GRUPUOJASI.

Bolševikų atstovas Londone, Kamieniev, sako, kad tai esą tik tyčia paleistos paskalos, buk rusai yra visiškai sumušti irišblaškyti. Priešingai, jie persigrupuoja ir rengiasi prie naujų atakų.

Sako, kad Wrangelio kampanija pietinėje Maskolijoje, taip kaip ir pabaigta, Wrangelis esąs kritiškame padėjime ir traukiasi į Krymą. Kamieniev'as sako, kad gandas, buk Wrangelis paėmė Novorosysk ir Jekaterinoslavą, esąs grynas prasimanymas.

Pilsudskio adjutantas, jen. Rozwadowski, pranešė korespondentui Paryžiaus laikraštis "L'Informant", kad nors bolševikų iš 70 divizijų liko tik 30, bet jie vis organizuoja armijas, ir dadėję 15 naujų divizijų rengiasi prie didelio užpuolimo Rytinėje Galicijoje.

LENKAI NEISIĄ ANT VILNIAUS.

Lenkai nutarė paklausyti patarimo Suv. Valstijų ir Vakarinės Europos ir neiti link Vilniaus ir kitų teritorijų, už kurias yra ginčas. Jei lenkai veržtųsi į tokias vietas, kur vietinimas gyventojams jų atėjimas yra nemalonus, tai galėtų kilti susirėmimai su vietiniais gyventojais ir nesutartis tarp įvairių lenkiškų partijų. Taigi jie yra nutarę nesiveržti link Vilniaus.

Jei lenkai neišsižadės to savo pasiryžimo, tas bus patogu Lietuvai, nes tada nereikės lieti lietuvių kraujo apgynime Vilniaus.

Į vakarus lenkai eisią iki tai linija, kur katalikai susidursia su pravoslavais — kur katalikai, ten Lenkija, kur pravoslavai ten Maskolija. Tai esanti labai puiki strategiška linija.

PRANCUZIJOS SUTARTIS SU WRANGELIU.

Kaip žinia, Pracuzija pripažino Wrangel'į, anti - bolševikų Pietinės Maskolijos jenerolą, kaip atstovą tikrosios Maskolijos valdžios. Dabar Stockholm'o korespondentas praneša Anglijos darbininkų organe "Daily Herald" išlygas, kokiomis Wrangelis išgavo Prancijos pritarimą.

Prancuzija prižada Wrangel'iui oficialį pripažinimą, diplomatinį ir militarį prirengimą, Wrangelis gi prižada už tat Prancuzijai sekančius dalykus:

Maskolija pirmiausiai atmokės Prancuzijos skolas; kaip tik bolševikų valdžia bus nuversta, prancuzai pavers visą Maskolijos skolą į naują paskolą su 6½% procento palukio 35-keriems metams.

Tos paskolos palukių ir amortizacijos išmokėjimą Maskolija turės gvarantuoti Prancuzijai. Prancuzija reikalauja sekančios gvaracijos: Prancuzija paims visus Europinės Maskolijos geležinkelius ant tam tikro metų skaičiaus (kiek tų metu būs vėliau nutarta); Prancuzija paima nuo Maskolijos visą perviršį Ukrainos ir Kubano javų; paima 3/4 visos iš Maskolijos išvežimos naftos ir benzinos; ketvirtą dalį anglies, iškasamos Dono distrikte.

Toliaus Wrangel'is duoda teisę imti muitus visuose Maskolijos portuose prie Juodųjų ir Azovo marių. Prancuzija turės atstovus prie visų Maskolijos finasinių, komercijinių ir pramoninių ministėrijų.

Maskolija apsiima pastatyti kareiviją tokia, kaip buvo prieš karę. Prancuzija apsiima atstatyti Rusijos šautuvų ir amunicijos dirbtuves, kaipo pradžią maskolių armijos apginklavimo. Maskolija ir Prancuzija sudaro 20 metų militarę sutartį.

Sako, kad yra da slapta sutartis, pagal kurią galutinai nutartas likimas naujų valstijų, susitvėrusių iš buvusios Maskolijos.

Kaip matote, Wrangelis nemažai pasižadėjo užmokėti prancuzams už pripažinimą.

LENKIJAI STOKA MAISTO.

Sekančiuosius metus Lenkijai vėl pritruks savo maisto bent tiek, kaip jai pritruko 1919 m., t. y. jai stokuos bent 300,000 tonų javų. Lenkija tikisi tą maistą gauti iš Amerikos, nes lenkų karės išnaikinti laukai negali išmaitinti gyventojų.

Lenkai neturi pinigų nusipirkti to maisto. Jų viduriniai finansai yra perdaug sukliurę. Jie turės jieškoti naujos paskolos Amerikoje ar šaukties pagelbos Vakarų valstijų.

Kaip tik bolševikai buvo atstumti atgal, lenkai tuo ėmė apskaitliuoti, kiek kultų ir kiek nepiautų javų yra šalies maitinimui. Jie rodo, kad didžiuma javų yra rekvizuota vienos ar kitos armijos, ir duonos užteks tik kaimo gyventojams, miestų gi gyventojams reikės maistas gauti kutur. Jie rado, kad atsieis maityti 200,000 pabėgėlių iš kitų šalių, 150,000 iš pačios Lenkijos ir 100,000 suimtųjų rusų.

Jie taip-gi rado, kad dėlei šalto oro uždėrėjimas yra tik 70% normalio uždėrėjimo. Vien tik bulvės, tikimasi, šįmet gerai uždėrės.

Taip-gi stokuos drabužių ir apatuvo. Hoover'iui atsieis da daugiau lenkų vaikų maitinti nė kaip jis pernai maitino.

BRANGUMAS PETROGRADE.

Revelis, Estonija. Iš Petrogrado atvykęs darbininkas pasakoja, kad dabar ten yra gana duonos darbininkams, bet kainos yra neišpasakytai augštos ir da vis kyla. Kainos esą sekančios: svaras duonos 750 rublių; kiaulėnos sv. 4000 r.; svisto — 5500 r.; vienas kiaušinis — 125 r.; kvorta bulvių — 225 r.; briežukų dėžė — 160 r.; menkas tabakas 800 r. už dvi uncijas; nauji vyrų odiniai čeverykai — 40,000 r.; vyriška drabužių eilė — 80,000.

Vidutiniškas vyro dienos uždarbys yra 106 rubliai.

KIETOSIOS ANGLIES NUOSPRENDIS.

WASHINGTON, D. C. Prezidentas Wilson'as užtvirtino nusprendimą didžiumos "United States Anthracite Coal Commission", pagal kurį kietosios anglies kontraktiniai mainieriai gaus 20% mokesties pakėlimą, gi mainieriai nuo dienų samdomi gaus 17% pakėlimą. Mainierių pagelbininkai ("leberiai") taipgi gauna 17% pakėlimą. Menkiau apmokamiems darbininkams nutarta paskirti minimum mokestis 52½ centų už valandą.

Kaip žinia, kietosios anglies angliakasių kontraktas yra pasibaigęs 1 balandžio. Sudarymui naujo kontrakto prez. Wilson'as paskyrė augščiau minėtą Komisiją, susidedančią iš trijų narių: atstovų ankliakasių, kasyklų savininkų ir "visuomenės". Ta komisija tik dabar išdarė savo nusprendimo.

Angliakasių atstovas nepritarė šiam nusprendimui ir išleido savo "mažumos" raportą, taip kad po prezidento užtvirtintu nusprendimu yra pasirašę tik operatorių ir visuomenės atstovai.

MAJORAS McSWINEY ALPSTA.

Riaušės Airijoje su kiekviena diena auga. Kareivių šaudymas į minią yra beveik kasdieninis dalykas. Cork'o majoras McSwiney, kurs kalėjime tyčia badauja, taip apsilpo, kad apalpo, bet valdžia jo nepaleidžia.

LIETUVOS ATSTOVYBĖS AMERIKOJ PRANEŠIMAS.

Dėlei Pašto Sintinių.

Lietuvos Atstovybė buvo pasklebusi taisykles apie pašto siuntinius (parcel post) į Lietuvą.

Visi surinktieji iki gegužės 1 dienos siuntiniai buvo Amerikos Pašto pasiųsti Lietuvon gegužės 15 dieną per Kopenhagą ir Dancigą ir Liepojų. Tie siuntiniai buvo iš laivo į laivą perkraunami ir Kopenhagoj ir Dancige ir pagaliau pasiekė Liepojų.

Iš musų Paštų, Telegrafų ir Telefonų Valdybos nuo jų direktoriaus, B. Tomaševičiaus yra gautas iš Liepos 15 dienos toksai pranešimas, kurį ir randu reikalingu paskelbti žinion visų tų, kurie yra siuntę tuos siuntinius.

"Kalbami siuntiniai iš New-Jorko į Liepojų pribuvo birželio 21 d. 1527 maišuose, kiekviename prakirčiui imant po 4 siuntinius. Kaune pasl[illegible] tų maišų partija gauta Liepos 3 dieną. Dauguma maišų, kuriuose siunčiami siuntiniai, seni, kelyje suplyšo ir Liepojuje, latvių pašto administracija 166 maišus turėjo sutvarkyti (susiuti), apie ką sustatė tam tikrą aktą.

Kaune pašte maišai atidaromi, kiekvienas siuntinys persveriamas, užrašomas į tam tikrą knygą ir siunčiamas apdrausta tvarka, uždarytame maiše į paskyrimo vietą.

Iš priešasties užtaisymo daugumos siuntinių tiktai į popierinį kevalą, kelyje jie suplyšo ir apie 20% siutinių reikia išnaujo užtaisyti. Kadangi už persiuntimą siuntinių Latvija paėmė tukstančius auks. Apart to dar ir kitos didelės išlaidos buvo padarytos, kaip tai: už iškrovimą ir įkrovimą, pernešimą, pervežimą ir t. t., tad Valdyba nustatė už jų persiuntimą sekantį mokesnį: už siuntinį ligi 2 kilogramų — 6 auks., virš 2 kilogr. po 2 auks. už kiekvieną kilogramą ir atskirą mokestį už medžiagą išaikvotą užtaisymui suplyšusių siuntinių. Šis mokesnis įmamas tiktai už tuos siuntinius, kuriuose reikėjo išnaujo užtaisyti."

Tokiomis pat teisėmis, kaip ir pirmieji siuntiniai, Amerikos paštas priima ir toliaus siuntinius.

Kita pašto siuntinių partija tapo išsiųsta Liepojun birželio 15 dieną, ant Kerr Steamship Kompanijos laivo "Monticello". Liepos mėnesyje sumažėjo skaičius pašto siuntinių ir ikišiol nėra dar surinkta penkių šimtų maišų. Amerikos paštas siunčia Liepojun laivu pašto siuntinius kaipo tik susidaro penki šimtai ar daugiau pašto siuntinių.

Taip ėsą susitarta su minėta Kerr Steamship Kompanija.

Jonas Vileišis,
Lietuvos Atstovas Amerikoje.

A.L.T.S. Reikalai.

A. L. T. SANDAROS CENTRO VALDYBOS ADRESAI:

P. J. ŽIURIS, Pirmininkas,
General Pike's Hotel,
Phoenixville, Pa.

JONAS SEKYS, Vice-Pirmin.
101 Oak St., Lawrence, Mass.

A. B. STRIMAITIS, L. N. F. Pirm.,
307 W. 30th St.,
New York, N. Y.

M. J. DAMIJONAITIS, Sekret.,
327 E Street,
So. Boston, Mass.

K. JURGELIUNAS, Iždininkas,
377 W. Broadway,
So. Boston, Mass.

F. J. ŽURIS, Iždo-globėjas,
4 Dracut St., Suite 2
Dorchester, Mass.

J. TUINILA, Iždo-glob.,
822 Washington St.,
Boston. Mass.

PRANEŠIMAS A. L. T. S. KUOPOMS.

Laikas nominacijos į A. L. T. S. Centro Viršininkus.

Pabaigoj rugpiučio mėn., likos išsiuntinėta "Nominacijų Blankos" visoms A. L. T. Sandaros kuopoms, iš Centro raštinės, laikas moninacijų yra aprubežiuotas iki 27 dienos rugsėjo, 1920. Jeigu kurios kuopos viršininkai nebutų dar gavę minėta blankas, teiksis tuojaus į raštinę atsiliepti, o bus prisiųsta antru kart.

Dėlei šios priežasties **visos** A. L.T. S. kuopos, privalo turėti savo susirinkimus, į kuriuos visi kuopų nariai meldžiami atsilankyti ir dalyvauti — atiduoti savo balsą nominavime kandidatų į A. L. T. S. Centralinę Valdybą gerus piliečius.

Nominacija turi buti į sekančius urėdus: į Prezidentus, Vice-Prezidentus, Sekretorius, Iždininkus ir Iždo globėjus.

Su tikra pagarba,
M. J. DAMIJONAITIS,
A. L. T. S. Sekret.

NAUJI NARIAI ĮSTOJO Į A. L. T. SANDARĄ:

Prie 2 kuop., Shenandoah, Pa.
Kazys Antanavičius.

Prie 5 kuopos, Baltimore,Md.:
Kazys Keidošius, Juozas Martišius.

Prie 7 kuopos, So. Boston, Mas.:
Antanas Jakubonis.

Prie 9 kuopos Cambridge, Mass.:
Jonas Augustinas, Vincas Juzapalis.

Prie 15 kuopos, Bridgeport, Conn.:
Aleks. Navickas, Vincas Pilackas.

Prie 19 kuopos, Newark, N. J.:
J. Skiemas.

Prie 41 kp., Plymouth, Pa.:
Jurgis Raukis, Kazys Raklevičia, Aleks. Šimanckas.

Prie 64 kuopos, Binghamton, N. Y.:
Jokubas Grebliauskas, Mykolas Kaselis, Anastazija Zalatoriutė, Petras Skriabė.

Prie 65 kuopos, Scranton, Pa.:
M. Valentanavičia.

M. J. DAMIJONAITIS,
A. L. T. S. Sekret.

Iš Veikimo A.L.T.S.Kp.

ROCHESTER, N. Y.

Sondariečių Patriotizmas.

Birželio 25 d. sandariečių burelis turėjo palydėti savo draugą p. K. Vileniškį, kuris iškeliavo į Lietuvą 28 d. birežlio. Daug gražių velijimų buvo, bet tikslas yra brangesnis už visus velijimus, kur riokso karo šmėklos ir debėsiai su griuvėsiais. Anot jo žodžių: "Grįžtu ne ulionės jieškoti, bet tėvynės aukuro prikelti".

Nėsant triobėsių, paliko čion savo sužieduotinę Teofilę Vileniškienę Amerikoje, kol tėvynėje pastatys pastogę. A. L. T. S. 21 kuopa velina laimingiausios kelionės, brangios idėjos skleidėjui.

Rašt. **P. Petronis.**

RACINE, WIS.

Atbalsiai Buvusių Surengtų Prakalbų.

Pil. K. Norkui mus apskrityje Waukegan'e, Ill., Kenosha, Wis. ir Racine, Wis. Birželio 20 d., 21 d. ir 23 d. buvo surengtos prakalbos.

Štai ką rašo musų priešai apie sandariečių pasekmingas prakalbas. "D-gas" patalpino dvi korespondencijas. Iš Waukegan, Ill Aukštuolėlis per davatkų gazietą "Dr-gą" iš pykščio įsikarščiavo ir daro užmetimus, kad girdi pil. K. Norkus neagitavęs, kad pirktų bonus. Nežinąs, iš kur atsirado Sandaros 35 kuopa, kuri surengė Waukegane prakalbas, bet pabaigoje sako, kad sandariečiai nieko nelaimėję. Aš čionai del aiškumo trumpai turiu priminti, kad Aukštuolėlis prasilenkė su teisybe taip toli, kaip dangus nuo žemės. Jog visi buvusieji prakalbose pasakys, kad Norkus plačiai aiškino apie reikalingumą pirkti Bonus — ir kurie lietuviai neperka, parodė jų klaidas. Jeigu, Aukšt., nori žinoti apie Sandaros kuopas skaityk "Sandarą", tai dažinosi. Pasekmės ir-gi visiems žinomos: sutverta kuopa iš gerų tėvynainių, 41 nario ir aukų L. N. F. surinkta $26.00, tik Aukštuolėlis aukštai lekiodamas negalėjo matyti. Dar apie abejojimą, gal Liet. Misija K. Norkui apmokanti. L. M. nieko K. Norkui nemoka už aiškinimą apie Bonus, ta Norkus daro iš pasišventimo,bet Aukštuolėlis bando "Masažistą", "Daktarą", "Advokarą", "Kapitoną" Bielskį prilyginti, kurs Bielskis iš to ir gyvena,o Norkus dangiaus parduoda bonų be jokio atlyginimo. Čia ir pasirodo pasiaukavimas del Lietuvos: ką sandariečiai dirba veltui, tą klerikalai daro už savo gerą gyvenimą.

Aukštuolėlio svarbiausias tikslas rašyti į "Draugą" neteisingų koresp., buvo tas, kad suklaidinti vietinius Waukegano lietuvius ir persatyti Sandarą iš blogos pusės, bet Waukeganiečiai gana tvirti lietuvystės dvasioje ir panašių Aukštuolėlių rašymų nepaiso.

Antra koresp. tam pačiame davatkų organe tilpo iš Kenosha, iWs., — po ja pasirašo koks Kenoshiaus Senis. Jo paduodama korespondencija sako, kad K. Norkus Vyskupą Karevičių pavadinęs šunimi už kvietimą svetimo karaliaus Lietuvai ir už mokinimą lietuviškų poterių "Tėve musų". Taipgi sako, kad vienas nepanorėjęs įstoti į Sandarą ir pradėjęs nerimauti svetainėje. Turiu paaiškinti Seniui, mat kaip senas, tai gal nenugirdo gerai. K. Norkus aiškino gyvai makliorystes kunigų kurie Lietuvai daug šunybių yra pridarę, pavadino tas suktybes pakastu šunimi. Gi Senis nenugirdęs glotu rėkia, kad Amerikos lietuviai broštvininkai po globa Švento Juozapo, K. Norkų už tokį išsitarimą stebuklingai nukorotų.

Apie tą ypatą balbos pertraukoje buvo štai kaip: Nežinau jo vardo. Jis pradėjo nerimauti ir buvo užklaustas, kas yra? Atsako, kad jo moteris jį pametusi. Paaiškinta, kad šios prakalbos nieko bendro su jo šeimynos reikalais neturi ir patarta buti ramiam. Gi Kenoshietis Senis pavadino, kad tai geriausis žmogus, nes, girdi, esąs krikščionių - demokratų partijos narys. Va tai tau kokie priklauso prie krikšč. -demokr.

"Naujienos" Kenosha, Wis. buvusias prakalbas per daug gerai aprašė. Kenosha sutverta kp. iš 31 nario, "N." pažymėjo, kad iš 50. Kiti aprašymai teisingi.

Bet dar neviskas: "Darbininke", No. 77 iš Racine, Wis. Sandaros prakalbas aprašo žinomas parapijonas Juozapas Kesminas rašo, kad Sandaros keikti nereikia ir nieks to nemano daryti, nes Norkus prakeikė pats save ir Sandarą. Viskas butų gerai nurašyta, tik rašant pamiršta apie teisybę. Sako, kad Sandaros kuopa nėra pirkusi Bono, kur yra gyvas melas: Sandaros 35 kp. yra pirkusi už $100.00 ir pirks už antrą, taip pat yra pirkę ir kitos draugijos.

Buvo laikai, kad Romos agentai mus veikėjus senovėje kankindavo įvairias budais už gynimą savo laisvės, dabar klerikalai per "Draugą" ir "Darbininką" su savo klapčiukais nori užnuodinti kylančią lietuvių dvasią. Bet tvirtai galime sakyti, kad gaujai davatkų nepasiseks lietuvius suklaidinti. Mes jau suprantame, kas yra Jezuito suktoji virvė. **M. K.**

MONTELLO, MASS.

A. L. T. S. 24 kuopos mėnesiniame susirinkime buvo pakeltas klausimas kaslink A. L. T. S. propagandos varymo. Po apkalbėjimo pasirodė narių pageidavimas, kad Centro Valdyba pasirupintų surengti prakalbų maršrutą užstojus šaltam sezonui.

Gerbiamieji vientaučiai, nesustabdykite pradėto vaisingo darbo musų organizacijos reikaluose.

Raštininkas **J. W. Balionis.**

SUSIRINKIMAI.

AMSTERDAM, N. Y.

Sandariečių Domai.

A. L. T. S. 67 kp. susirinkimas bus 10 d. Rugsėjo (Sept.), 1920 m., pėtnyčios vakare, kaip 8:30 val., A. L. Kliubo svetainėje. Taigi gerbiamieji ir gerbiamosios, nariai ir narės šiuomi širdingai kviečiame atsilankyti koskaitlingiausia, nes turime daug svarbių reikalų aptarti.

Kviečia **Valdyba.**

PHILADELPHIA, PA.

A. L. T. S. 42 kp. mėnesinis susirinkimas įvyks nedėlioje, 5 d. Rugsėjo, 1920 m., 6 val. vakare, Lietuvių Muzikališkoje svetainėje, Allegheny ir Tilton St.

Visi nariai malonėkite atsilankyti, nes yra daug svarbių dalykų aptarti, kurie turi rupėti kiekvienam nariui.

42 kp. sekr. **S. G.**

PRANEŠIMAS.

A. L. T. Sandaros 38 kp. susirinkimas bus utarninke, 7 d. Rugsėjo, 7 val. vakare, L. Točionės name, kampas River ir Streight gatvių, Paterson, N. J.

Taigi Patersono lietuviai, kurie dar nepriklausote prie A. L. T. Sandaros ir jaučiatės tikrais tėvynainiais, kviečiame ateiti ant ateinančio susirinkimo, kuris bus 7 d. Rugsėjo.

Bus daug naujų apkalbėjimų apie bėgančius reikalus ir tolimesnį veikimą. Meldžiu kožno bevieno ateiti ir atsivesti po narį. Širdingai užkviečia, A. L. T. S. 38 kp. organizatorius,

Pr. Biliunas.

MONTELLO, MASS.

Pranešimas A. L. T. S. 24-os kuopos nariams. Gerbiamieji viengenčiai, draugai! Malonėkite atsilankyti ant mitingo 6 d. rugsėjo, 1920 m., T. N. Mažojoje salėje. Kuriame bus daug svarbių dalykų apkalbama musų organizacijos reikaluose ir prietam bus rinkimai pirmininko, nes buvusis pirmininkas iškeliavo Lietuvon.

Todel, gerbiamieji, pildykite savo pareigas, kurias sau patys užsidėjote. Ir malonėkite atsivesti naujų narių. Kurie jaučiatės esate skolingi už organą, malonėkite atsinešti pinigų.

Raštininkas **L. W. Balionis.**

KO LIETUVAI REIKIA.

Lietuvos Žinovo Patarimai Amerikos Lietuviams.

GERBIAMIEJI!

Paskutiniu laiku prasidėjo didelis važiavimas Amerikos lietuvių į savo tėvynę. Jaunai Valstybei tas reiškinis labai geistinas. Naudon atvažiavusiųjų į tėvynę ir išvengimui galimo jų apsivilimo atvažiavus į Lietuvą, šiuo aš norėčiau supažindinti plačią Amerikos lietuvių visuomenę su tikru ekonominiu padėjimu Lietuvos, ir kas yra galima toj srityje ateityje padaryti.

Prie etnografinės Lietuvos priklauso visa Kauno ir Suvalkų gubernijos, šiaurės vakarų dalis Vilniaus gubernijos su miestu Vilniumi, ir dalis Gardino gubernijos. Šiose vietose visi Kauno gyventojai beveik lietuviai, taip pat tose vietose pasitaiko mažas nuošimtis baltgudžių, rusų, lenkų ir latvių. Ribose buvusios Vokiečių valstybės, taip vadinamoji Prusų Lietuva, apie Nemuno upę, taip pat kaimo gyventojai beveik grynai lietuviai, tas plotas dabar yra prancuzų protektoriate.

Iš rusų statistikos 1914 metais ribose Kauno gubernijos buvo gyventojų 1,857,100 žmonių; kaimo gyventojų 1,662.000 žmonių, miesto gyventojų — 195.-100. Suvalkų guber. 718,000 žmonių, kaimo gyventojų 620,-100 žmonių, mieste — 97,900. Vilniaus gubernijoje: 2,075,900, kaimo gyventojų — 1,786,700, miesto — 289,200 žmonių. Ta statistika aiškiai nurodo, kad Lietuva — kaimo gyventojų kraštas. Kaslink miesto gyventojų, tai labai didelis yra skirtumas, susidedąs iš žydų, lietuvių, lenkų, rusų, vokiečių ir kitų.

Visame šiame plote labai silpnai pastatyta pramonė. Priežastimi to iš vienos pusės yra rusų politika plėsti pramonę tik centraliniame rusų plote, iš antros pusės, nenoras miesto žydų gyventojų steigti pramonės įmones. Žydai daugiau turėjo noro užsiimti smulkiaja prekyba, kuri turėjo mažiau rizikos. Ištikrųjų prieš karą beveik visa prekyba buvo žydų rankose, šalies žalioji medžiaga: miškas, linai, sėmenys, grudai, odos, šeriai, arklių plaukai, tai visa ėjo į žydų rankas. Jie žiurėjo į savę tik kaip į kontragentus supirkimui ir pardavimui žalios medžiagos. Kaimo gyventojams reikalingiausieji daiktai ėjo per jų rankas. Jie vedė prekybą su žaliąja medžiaga labai primityviai: mišką neperdirbdavo į dirbinius, linus labai blogai sortiriuodavo; krašte nebuvo nei vieno gero elevatoriaus sortiravimui ir laikymui grudų.

Kas link pramonės įmonių, dirbtuvių pobudžio, tų Lietuvoj buvo šios: Šiauliuose — keletas žydų odos dirbtuvių, taipgi Smorgoniuose, Kaune dvi dideli Vokiečių metalų dirbtuvi, keleta žydų alaus dirbtuvės, nekuriuose dvaruose degtinės dirbtuvės, Vileikoje — keleta smulkių metalų, kartonų, alaus ir degtinės dirbtuvių. Iš atskaitos dirbtuvių inspekcijos 1913 metais veikia šios dirbtuvės įmonės: Kauno gubernijoje alaus dirbtuvių — 19, su darbininkų skaičiumi 209; degtinės — 20, darbininkų — 202; tabako 5, darbininkų 107, odos — 20, darbininkų 462; metalų — 9, darbininkų 2704; lentpiuvių— 24, darbininkų 367; linų audimo — 1, darbininkų 16. Suvalkų gubernijoje — degtinės ir alaus 58 dirbtuvės, darbininkų — 452; lentpiuvių — 11 darbininkų 228, metalų— 6, darbininkų 81. Vilniaus gubernijoje — degtinės 104, darbininkų 849, alaus — 15, darbininkų 481, tabako 8, darbininkų 380; degtukų 1, darbininkų 28; odos 37, darbininkų 1553; meatlų — 13, darbininkų 557, lentpiuvių 17, darbininkų 428. Iš šių trumpų davinių labai pakankamai aišku, jog pramonė turėjo pobudžio daugiau rankų dirbimo, negu tikrų mekaniškų dirbtuvių. Laike vokiečių okupacijos, kuri tęsėsi nuo 1915 m. ligi 1919 metų, mažai liko sveikų dirbtuvių, o dauguma dirbtuvių buvo sunaikinta; mašinos ir įrankiai prie jų parduoti vietoje arba išvežti.

Kaimo gyventojai, lietuviai užsiima žemdirbyste, kuri yra vedama ekstensyviu budu. Nežiurint į didelį žmonių darbštumą ir žemės vaisingumą, o taipogi ir į geras oro sąlygas, ukio gaminimas sulyginant ne aukštai stovi, kas yra aiškinama žinių trukumu iš ukio dalykų ir koperatyvių organizacijų, išdirbimui ir pardavimui išdirbinių. Plote aukščiau pasakytam buvo arti 1100 didelių dvarų,kur ukis buvo geriau sutvarkytas, bet laike okupacijos šis ukis yra visai sunaikintas, ir dabartiniame laike valdžia parciliuoja majoratus, dvarus. Aišku, kad šis dalinimas prasmėje žemės gaminimo dabartiniame laike toli gražu nepasiekia savo tikslo, kadangi jaunoje valstybėje iki šiam laikui nėra nei vieno ipotekos banko, kuris padėtų gavusiam žemės sklypelį, pasistatyti namus ir įgyti reikalingą, tam ukiui inventorių; labai dažnai atsitinka, kad gavusis žemės sklypeį atiduoda nuomon stipresniam ukininkui.

Kaslink gyvenimo gyventojų sanitarijos atžvilgių, tai kaip miesto, taip ir kaimo gyventojai gyvena labai blogame igieniškame padėjime. Tuberkuliozas, tifas, akių užkrečiamosios ligos ir veneros turi labai geras aplinkybes prasiplatinti. Lietuvių miestai, tame skaičiuje Vilnius, iki šiam laikui neturi nei kanalizacijos, nei vandentraukio. Namai daugumoje mediniai.

Maitinimo atžvilgių Lietuva yra labai gerame padėjime. Duonos, mėsos, sviesto, pieno, kiaušinių turima gana daug ir kainos nelabai didelės. Tai turi didelės reikšmės, jogei turėti omenyje, kad gretimose valstybėse — bolševikų Rusijoje ir Lenkijoje tiesiog badas, o Latvijoje ir Vokietijoje taip pat didelis maisto trukumas. Maisto netik užtenka vietos gyventojams, bet dalis ir išvežama į užsienį. Eksporto daiktais yra: miškas, linai, sėmenys, odos, šeriai, arklių plaukai, avižos, kiaušiniai ir paukščiai. Rudenį, praėjusių metų, valdžia paskelbė monopolizaciją linų. Ministeris Finansų, Prekybos ir Pramonės, p. Galvanauskas visų linų supirkimą ir pardavimą perdavė Anglų National Metal & Chemical Bank Ltd. London, šiomis sąlygomis: valdžia nustato kietas kainas linų, sulig kurių Bankas perka iš kaimiečių (ukininkų) per savo agentus (žydus). Visas išlaidos transporto, apdraudimo, atlyginimo agentams, sudėjimo ir kitos, turi padengti valdžia. Bankas išdavė valdžiai keletą milijonų markių avansu,kuri turi anuliotis, pardavus linus. Už savo operacijas Bankas gauna 5% nuo sumos pinigų, gautos už parduotus linus. Šį operacija pirmais metais eina nelabai sekmingai. Sausio - Kovo mėnesiuose linų kainos Londone buvo apie 360 svarų sterlingų už toną, o kursas svaro sterlingų buvo apie 330 markių. Bet linai tuomet nebuvo parduoti, ir pardavimas buvo paskirtas Liepos 16 d. kuomet linų kaina ir sterlingų kursas taip žymiai atsimainė. Turint omenyje, kad valdžia mokėjo ukininkams už linus vidutiniai tik po 40 svarų sterlingų už toną, sulig kurso Sausio -Kovo mėnesių, Valdžia išeis be nuostolių, bet tuomi reikalai gyventojų nukentės.

Bendras skaičius parduodamų linų sviruoja nuo 6-10 tukstančių tonų.

Šis Bankas dabartiniam laike užinteresuotas gavimu monopolijos 15 metams miško išvežimui iš Lietuvos. Apskritai Anglų politika Lietuvoje — gavimas savo dirbtuvėms žaliosios medžiagos iš Lietuvos.

Kaip aš jau esu minėjęs, jog dirbtuvių pramonė jaunoje valstybėje labai silpnai išsivysčiusi, todėlei visas reikalingumas išdirbinių patenkina gautais iš užsienio daiktais. Pas mus nėra nei vienos tikros dirbtuvės, nors klimato ir žemės sąlygos yra atatinkamos augimui cukraus burokų, ir toks auginimas prieš karą buvo vedamas plote Suvalkų gubernijos, bet tie burokai buvo išvežti į Lomžą, lenkų cukraus dirbtuvei. Iš rusų statistikos matyti, kad prieš karą sunaudojimas cukraus kiekvieno žmogaus buvo lygiai 38 svarai, dabartiniame laike šis reikalingumas reikia skaityti sumažėjus ligi 1/4 ir prie tų sąlygų, 3 milijonams žmonėms, gausime labai didelį skaičių, tai yra 28,5 milijonų svarų, kas prie šio laiko perkamosios kainos 6 auksinai svarui, sudaro 171 milijoną markių, ir visa ta suma pinigų eina į užsienį.

Lietuva gamina didelį skaičių linų. Tiesa, jis nelabai aukštos rušies, bet gerai jį apdirbus, galima jį pagerinti. Tuo tarpu, pas mus nėra nei vienos linų verpimo ir audimo dirbtuvės, kuri galėtų išdirbti audimų miesto gyventojams. Audimų labai daug atvežama iš užsienio. Taip pat nėra vilnų audimo mekaniškos dirbtuvės. Lietuvoj tokia galybė miškų ir nėra celiuliozos, popieros dirbtuvių, maža to, pas mus nėra nei vienos mekaniškos dirbtuvės išdirbimui medžių, kuri galėtų pagaminti baldus, duris, ir t. t. Kuomet buvo tveriamos Ministerijos ir Departamentai, tai baldai buvo gabenami iš užsienio. Dabartiniame laike nėra nei vienos dirbtuvės išdirbimui stiklų langams, stiklinių ir farforinių indų, tikrų pečių išdegimui kalkių, nei vienos cemento ir smiltinių klytų dirbtuvių. Kuomet apyvartoje nėra statomosios medžiagos, tai tas trukdo atstatymui sugriautų miestų. Musų žemė be superfosfato duoda blogus vaisius. Tuo tarpu krašte nėra nei vienos superfosfato dirbtuvės. Tiesa, Lietuva neturi rudžių ir tame skaičiuje visiškai fosforito, vienok, geriausia atvežti žaliają medžiagą ir perdibti, negu visiškai prigulėti nuo prekyviečių, fabrikantų ir nuo visokių finansinių kombinacijų. Krašte nėra nei vienos ukio mašinų dirbtuvės, nekalbant apie visokių rušių variklių, elektrikos motorų ir t. t.

Savaime aišku, kad toks padėjimas savistovėje valstybėje ilgiau taip buti negalės. Už įvežamuosius išdirbinius iš užsienio mes mokame daugiau negu gauname ten už savo žaliąją medžiagą. Jeigu mes nesutvarkysim reikalingos kraštui pramonės,tai Lietuva atsidurs kolonijų padėtin, kaip tai: Afrika ir t. t. Anglija domėsi tik žaliąja medžiaga gavimui savo dirbtuvėm. Vokietija šiame laike bejiegė, kad ką nors sutvėrus Lietuvoj. Didžiausia Vokietijos skola (194 miliardai markių); Vokietijos nustojimas žalios medžiagos prekyviečių ir valiutos puolimas patraukė neįtikimą reikalingumą apyvartos kapitalo.

Nesurasdama lėšų nei pas savę nei užrubežyj, pramonė Vokiečių sumažinama iki minimu-

mo, ir su baisumu yra žiurima į ateitį, kuomet gali buti dar didesnis krizis. Kas liečia Rusijos ir Lenkijos, apie jų pramonę aš nematau reikalo kalbėti.

Dabar Lietuvoje organizuojama daugybė visokių draugijų, bendrovių pramonės įmonėms, bet organizatoriai yra žmonės -storžieviai, kurių vienintėlis tikslas — patiems praturtėti. Į visas tokias bendroves reikalinga žiurėti su dideliu atsargumu. Įsteigimui savo tautinės pramonės nėra galimybės, nes truksta lėšų. Jus, Amerikiečiai - Lietuviai, arčiau susipažinę su pramone ir Jus turite pagelbėti, pradėti savo motutei - tėvynei. Jus tik galite surinkti reikalingiausį kapitalą. Įdėtas kapitalas atneša puikų dividentą kiekvienam išdirbimui, butent: cukraus, celiuliozos, popieros, mękaniškas išdirbimas medžio, padirbimas ukio mašinų, stiklų gaminimas ir statomosios medžiagos. Pavyzdys: prie dabartinių kainų mašinų pastatymo, darbininkų, organizavimui išdirbimui statomosios medžiagos, 15,000,000 smiltinių plytų, 250,000 statinių cemento, 10,000 tonų išdegusių kalkių apsieis apie 15,000,000 markių, ir parduodant išdirbtąją medžiagą kaina tris kart žemesnė, negu yra vietos prekyvietėj, duos gryno dividendo apie 40%. Celiuliozo dirbtuvė išdirbimui 16 milijonų tonų celiuliozos, apsieis apie 50,000,000 markių ir duos dividendo apie 50%. Burokų cukraus dirbime išdirbimui 12,000,000 svarų cukraus apsieis apie 30,000,000 markių, ir duoda dividendo apie 50 %, ir t. t. Jei išskaičiuoti pagrindinį kapitalą šių įmonių į Amerikos valiutą, tai reikalingos sumos pinigų bus nelabai stebėtinos. Organizavimui tokių įmonių geistina akcinės draugijos arba bendrovės, kuriose galima įvesti geresnį discipliną, dalyvaujant tame darbe patiems akcionieriams. Todėliai, pirm iškeliaujant į Lietuvą, pasikalbėkite tarp savęs apie pobudį savo darbo ir apie busimąjį darbą Lietuvoje, išdirbkite planą ir projektą įmonės, sustatykite sąmatą, kiek kainuos įtaisymas įmonės ir inventoriaus, metinė eksploatacija ir taipogi, kokios vertybės išdirbinių gaminimas. Kuomet tas viskas prirengta, tai pasiųskit Tamstos žinovą Lietuvon, tegul jis ištirs ten visas aplinkybes, sąlygas ir tuomet Jums bus aišku, kam Jus važiuojate į Lietuvą, su kokiu tikslu ir ką galite pasiekti ateityje. Be abėjo, kad Lietuvoj reikalinga netik kapitalas, bet ir specialinis darbas.

Profes. D-ras Jonas Šimkus,
Kaunas, Lietuva (Lithuania).
Laisvės Alėja Nr. 49.
21-VII-1920.

STEIGIAMOJO SEIMO POSĖDIS.

Gegužės 20 d. 7 v. v.

(Pabaiga iš No. 28).

Jei vienoj viet. pradėt dvar. parceliuot, kitoj ne — gali visą Lietuvą užliet anarkijos banga. Reikia darbas varyt planingai, sistematingai, ir visam krašte. Nes kai vienoj vietoj pradėt,kitoj ne — atsitiks taip, kaip su javų maišu, kai jis vienoj vietoj plįšta — visi grudai išbįra. Reikia žinot, kiek kur žemės yra, kiek jos reikalaujama. Reikia pagaminti teknikinių jėgų, kad darbas but galima atlikti; reikia taip pat tam reikalui pagaminti ir daug lėšų. Žemės klausimo dalimis rišti negalima — jis turi but rimtai apsvarstytas ir šaltai išspręstas. Patiektasai įstatymo projektas panašus į mažą lopinį, kuriuo norima didelę skylę lopyt. Jį priimt — reiškia visą Lietuvą paverst į sulopytą elgetą. To mes daryti negalim ir neprivalom.

Dar kiek pasiginčyjus, įstatymo sumanymas atiduotas komisijai.

Kalbėtojai, pakalbėję asmens reikalais, svarsto komisijų sudarymą. Sudaryta pirmiausia mandatų patikrinimo komisija. Joj 7 žmonės: Bičiunas, Dogelis, Jočys, Buzelis, Kupčiunas, Pakalka.

II. Konstitucijos kom. iš 14 žmonių: Vailokaičio Juozo, Tumėno, K. Šaulio, Just. Staugaičio, Starkaus, Bizausko, Griniaus, Sleževičiaus, Petkevičaitės, Untulio, Soloveičiko, Grajausko.

III. Krašto apsaugos iš 7 žmonių: gen. Galvydžio, Bikausko, Draugelio, kar. Matulaičio, pulk. Žuko, kap. Rusecko, Poželos, Soloveičiko.

IV. Ekonominė (su skyriais: a) žemės ukio, b) prekybos, pramonės ir koperacijos, c) valstybės ukio, d) susisiekimo) komisija iš 28 žmonių: Kaupo, Černeckio, Jokanto, Vaitekuno, Andziulio, Valickio, Akmenio, Dogelio, Mileškos, Žeromskio, Lukoševičiaus, Gencevičiaus, Kriščiuno, Masiulio, Lašo, Makausko, Račkausko, Sirutavičiaus, Dygrio, Venclausko, Kairio, Rachmilevičiaus, Finkelšteino, Fridmano, Liauso ir kt.

V. Finansų ir biudžeto: Jurgutis, Jonas Vailokaitis, Purickis, Rimka, Lašas, Bielinis, Rachmilevičius.

VI. Žemės reformų iš 14 žmonių: Krupavičiaus, Stulginskio, Ambrazaičio, Spudo, Bičiuno, Deksnio, Rimkos, Kriščiuno, Matulevičiaus, Pleškaičio, Daukšos, Fridmano, Grajausko.

Švietimo — 7 žm.: Jokanto, Ant. Šmulkščio, Galdikienės, Tamošaičio, Kupčiuno, Purėno, Soloveičiko.

VIII. Darbo socialinės apsaugos ir sveikatos, 14 žm.: Gruodžio, Radzevičiaus, Krupavičiaus, Spudaitės - Gilvidienės, Vaitekuno, Ant. Staugaičio, Griniaus, Buzelio, Lašo, Makausko, Cirtauto, Šėmėtos, Fridmano, Chmieliausko.

IX. Užsienio reikalų, 7 žm.:Purickio, Bizausko,Jurgučio, Sleževičiaus, Griniaus, Čapinsko, Rozenbaumo.

X. Krašto atstatymo 7 žm.: Tučkaus, Bičiuno, Katiliaus, Žeromskio, Žitinevičiaus, Kairio, Finkelšteino.

XI. Savivaldybės ir administracijos: Bražėno, Jočio, Draugelio, Starkaus, Radzevičiaus, Tijunaičio, Bildušo, Kuzminskio, Meilaus, Sidabro, Bielinio, Venslausko, Finkelšteino, Liauso.

XII. Redakcijos komisija 7 žm.: Šaulio Kaz., Tumėno, Milčiaus, Rusecko, Untulio, Požėlos, Rozenbaumo.

Gegužės 21 7 v. v.

Svarstė pirmoj eilėj Laikinosios Konstitucijos projektą. Buvo du projekto siulimai — vienas konstitucijos komisijos, kitas — socialdemokratų.

Socialdemokratai kitą, savo projektą siulė, nes nenorėjo sutikti su komisijos projektų keliais klausimais. Komisija yra nužiurėjusi, kad Lietuvos respublikoj turi but renkamas prezidentas, o socialdemokratai tarė, kad Prezidento rinkti nereikia, kad galima taip apseiti be prezidento. Be to socialdemokratai reikalavo, kad Ministerių Kabinetas butų sudaromas vien tik iš Seimo narių. Po bendrų diskusijų, Laikinosios Konstitucijos projektas atiduota Komisijai paremti antram skaitymui.

Antruoju klausimu šiam posėdy buvo svarstomas amnestijos įstatymo projektas. Apsvarstyti spėtą tik vienas kitas paragrafas. Tolesni ginčai atidėti kitam posėdžiui.

KELIONĖS ĮSPUDŽIAI.

IšNaumiesčio, Šakių Apskr.

Kuomet tik aš atsilankiau Naumiestin (Suvalkų gub., dabar Šakių apskr.), niekuomet nelieku neatlankęs kapus. Ten mane traukte traukia tame kalnelyje palaidotas Daktaras Vincas Kudirka, su jo antkapiu paminklu — iš akmenio iškaltų nulaužtu ąržuolo struobriu su daugybe nukapotų šaknų, šaknelių. Nors to paminklo parašą jau daug sykiu skaičiau ir užsirašiau, (dalyvavau prie jo statymo), bet dabar vėl lyg ir nejaučiamai ranka ima iš kišeniaus užrašų gnygelę ir užrašo: "Daktaras Vincas Kudirka gim. 31-XII, 1858 † 16-XI 1899'". Žemiau to užrašo plati akmens toblyčia, bet nieko perskaityti negalima. Tai kraugerės Maskolių valdžios darbas. Mat buvę akmenin iškalta keletas žodžių iš Dr. V. Kudirkos parašyto himno. Tais žodžiais neišsiteko maskolių valdžia. Apskrities viršininkas (rodos policijos viršininkas Gorielovas) tą paminklą subiaurojo — pasamdęs šaltgeležį tulą Naumiesčio gyventoją Zalieskį, kuris iškapojo iš paminklo negeistinus maskoliams žodžius. Buvo į paminklą įlipintas emalijinis Dr. V. Kudirkos paveikslėlis, kuris nežinia kieno išluptas dingo. Dabar paminkle įlipintas Petro Rimšos darbo bareljefėlis — Dr. V. Kudirkos bronzinis paveiklas. Kapas gražiai aptvertas ir gėlėms apsodintas. Nors jau 20 metų nuo jo mirties praėjo, bet jis vis dar neužmirštinas — jo kapas lankomas ir gerbiamas. Namas, kur Dr. V. Kudirka gyveno, lyg kad stebuklingai, išliko nuo karo ugnies, nors netoli jo — labai plačiai išdegę, sugriauta. Ant to namo sienos Lietuvių Tautos Teatras, kuris pernai (1919 m.) gastroliavo Naumiestyje, prikalė lentą su užrašu: "Čia gyveno Lietuvos rašytojas Daktaras Vincas Kudirka". Tą namą, kaipo istorijos palaiką, turėtų paimti Lietuvos valdžia savo globon ir padaryti kokį nors muzėjų ar šiaip įžymią visuomenės įstaigą.

Naumiesčio kapų tvoros negailestingai nuplėšytos, tik kaikur tarpeliai palikti. Ant kapų guli apie tuzinas kunigų, bet jų kapai apžėlę, nors geležiniai ar akmeniniai paminklai dar stovi. Matyti, tie kunigužiai iš akių ir iš atminties. Tarpe jų ir neseniai mirusio praloto Salamono Olekos kapas, toliaus Dr. Jono Demikio iš Liepatotų, kurs užsikrėtęs šiltinę mirė Raseiniuose; paminklų dar nepastatyta, bet su laiku, žinoma, bus kapinyną puošianti paminkali jie-dviem pastatyta.

Už kapų buvusis šilelis visai iškirstas ir net kelmai iškuopti. Viduryje šilelio ant kalno aptverta plotelis, ten padaryta neva "kariški kapai". Ten patys rusai savųjų apie 300 lavonų užkasė. Paskui vokiečiai laidojo ir pastatė kai-kur kryžius su užrašu: "tiek ir tiek rus krieger". Kai-kurių ir pavardės parašytos ir nurodyta kada palaidoti.

Antkalnėje aptvertas kapelis ir pastatyta stulpelis, bet be jokio parašo. Vietiniai žmonės papasakojo, kad ten gulys vokiečių sušaudytas lietuvis nuo Sudargo, koks tai Gylys. Apskundus jį jo kaimynė vokietka pik-

(Tąsa ant 5 pusl.)

Pasaka apie Joną Kvailį

Ir apie jo du broliu: Šimą Kareivį ir Tarasą Storulį, ir apie jų nebylę seserį Mortą; ir apie Seną Velnią ir jo tris Kaukus.

LEV TOLSTOI

(Tąsa).

Bet Indijos Karalius girdėjo apie Karalių Šimą ir priėmė visus jo išradimus, dadėdamas daug savo išradimų. Indijos Karalius paėmė į kariuomenė netik visus jaunikaičius, bet ir visas netekėjusias moteris, ir surinko armiją didesnę už Karaliaus Šimo. Ir jis įsitaisė visus Karaliaus Šimo šautuvus ir kanuoles ir išrado budą, kaip lakioti oru ir mėtyti bombas išviršaus.

Karalius ir Šimas išsirengė kariauti su Indijos Karalium, lukuriuodamas jį taip pat sumušti, kaip buvo sumušęs aną karalių; bet dalgė, ką taip gerai piovė, buvo dar atšipus. Indijos Kaarlius neprisileido Šimo armijos, kad jo kanuolės daneštų, tik paleido savo moteris lėkti oru ir mėtyti sprogstančias bombas į Šimo armiją. Moters ėmė leisti žemyn bombas ant armijos, kaip borakso miltelius ant bambadierių. Armija bėgo, ir Karalius Šimas pasiliko vienas. Taip Indijos Karalius pasiėmė Šimo Karalystę, ir Šimas Kareivis bėgo kur įmanydamas.

Pabaigęs su šiuo broliu, senis Velnias nuėjo pas Karalių Tarasą. Pasivertęs į vaizbininką, jis apsigyveno Taraso karalystėje, įsteigė krautuvę ir ėmė leisti pinigus. Jis mokėjo brangiai už visą, ir visi skubinosi prie naujo vaizbuno įgyti pinigų. Ir tiek daug pinigų atsirado pas žmones, kad jie pradėjo laiku užsimokėti visas savo čyžes,ir atmokėjo visas savo užsivilkusias pagalves, ir Karalius Tarasas džiaugėsi.

"Pasidėkavojant naujam vaizbininkui" — jis viens sau manė: — "aš turiu dabar daugiausiai pinigų; ir man bus da smagiau gyventi."

Karalius Tarasas darė naujus sumanymus ir ėmė statyti naujus rumus. Jis liepė žmonėms suvežti medžio ir akmenų ir ateiti dirbti, ir jis paskyrė už viską gerą mokestį. Karalius Tarasas manė, kad žmonės veržte veržšis prie darbo, kaip pirmiau, bet jis nusistebėjo patyręs, kad visi medžiai ir akmens buvo nuvežti pas vaizbuną, ir visi darbininkai buvo ten nuėję. Karalius Tarasas kėlė mokestį, bet vaizbunas mokėjo da daugiau. Karalius Tarasas turėjo daug pinigų, bet vaizbunas turėjo da daugiau ir už viską brangiau mokėjo.

Kaarliaus rumai stovėjo ant vietos;triobėsis neaugo.

Karalius Tarasas sumanė užvesti sodą, ir, atėjus rudeniui, liepė žmonėms susitelkti ir sodinti medžius, bet niekas neatėjo. Visi žmonės buvo užimti — kasė vaizbunui tvenkinį (prudą). Atėjo žinia, ir Karalius Tarasas norėjo nusipirkti vilkų kailių naujai skrandai. Jis siuntė nupirkti jų, bet pasiuntiniai sugrįžo ir sako: "Nėra vilkų kailių. Vaizbunas turi visus kailius. Jis brangiausiai už juos užmokėjo ir pasidirbdino iš jų užklojimą grindims."

Karalius Tarasas norėjo nusipirkti eržilų. Jis siuntė pirkti jų, bet pasiuntiniai sugrįžo, sakydami: "Vaizbunas turi visus geruosius eržilus; jie veža vandenį į jo tvenkinį."

Viskas pas Karalių apsistojo, niekas jau nenorėjo dirbti, nes visi buvo užimti vaizbuno darbu. Ir jie tik nešė Karaliui Tarasui pinigus užsimokėti savo pagalves.

Ir pas Karalių Tarasą prisirinko tiek pinigų, kad jis neturėjo kur juos padėti, ir jo gyvenimas buvo nepatogus. Jis išsižadėjo visokių sumanymų ir džiaugtųsi vien tik galėdamas gyventi, bet jis jau nė to negalėjo. Jam visko pristygo. Viens po vieno jo virėjai, vežėjai ir tarnai pametę jį ėjo pas vaizbuną. Neužilgo jam pritruko maisto. Kad jis nusiųsdavo į turgavietę nupirkti jam ką nors,ten nieko nebudavo— vaizbunas buvo vaiską supirkęs, ir žmonės tik nešdavo karaliui pinigus užsimokėti savo mokesčius.

Tarasas Karalius supyko ant vaizbuno ir išvijo jį iš savo karalystės. Bet vaizbunas apsigyveno kitoj pusėj rubežiaus ir vėl taip pat elgėsi. Dėlei vaizbuno pinigų, žmonės viską nešė pas jį, ne pas karalių.

Blogai klojosi Karaliui Tarasui. Ištisas dienas jis neturėdavo ką valgyti, ir pasklido gandai, buk vaizbunas pirksiąs patį Karalių! Karalius Tarasas nusigando ir nežinojo, kas daryt.

Šiuo tarpu atėjo pas jį Šimas Kareivis, sakydamas: "Gelbėk mane, nes Indijos Karalius pergalėjo mane."

Bet pats Kaarlius Tarasas buvo neišbredamuose varguose. "Aš pats" — sako: — "nieko nevalgęs per šias dvi dienas".

XI.

Apsidirbęs su dviem broliais, senis Velnias nuėjo pas Joną. Jis pasivertė į jenerolą ir priėjęs prie Jono ėmė prikalbinėti jį įsitaisyti armiją.

"Karaliui nepritinka" — jis sakė: — "buti be armijos. Tik liepk man, ir aš tuo surinksiu kareivius iš tavo žmonių ir sudarysiu armiją."

Jonas klausė. "Gerai" — sako: — "sudaryk armiją ir išmokyk ją giedot. Man gražu girdėti juos dainuojant."

Taigi senis Velnias vaikščiojo po Jono karalystę rinkdamas kareivius. Jis liepė įstoti į kareivius ir kiekvienas galėsiąs gauti degtinės kvortą ir raudoną kepurę.

Žmonės juokėsi.

"Męs gana turime degtinės" — jie sakė: — "Męs patys jos prisidirbame; ką su kepurėmis, tai moters pridirba mumis visokių, net dryžų su kutais."

Ir niekas nestojo į kareivius.

Senis Velnias grįžta pas Joną ir sako: "Tavo kvailiai nenori gražumu įstoti. Mums atsieis prievarta imti juos."

"Gerai" sako Jonas: — "gali pamėginti".

Taigi senis Velnias išleido raštą, kad visi žmonės turi rašytis į kareivius, ir kad kurie priešįsis, tuos Jonas mirtim nubaus.

Žmonės atėjo pas jenerolą ir sako: "Tu sakai, kad jei męs nesiaršysime į kareivius, tai Karalius mus mirtim baus, bet tu nesakai, kas mums bus, jei mes įsirašysime. Mes girdėjome, kad kareivius užmuša!"

"Taip, kartais tas atsitaiko."

Kad žmonės išgirdo tą, jie užsispyrė.

"Mes neisime" — jie sakė: — "geriau mirti namie. Ar šiaip, ar taip, vis reikia mirti."

"Kvailiai! Jus esate kvailiai!" sako senis Velnias: — "Kareivį gali užmušti, gali ir neužmušti, bet jei jus neisite, karalius Jonas tikrai jus užmuš."

Žmonės ėmė abejoti, ir jie nuėjo pas Joną Kvailį pasitarti.

"Atėjo jenerolas" — jie sako:— "kurs sako: mes turime buti kareiviai. 'Jei jus busite kareiviai', jis sako: 'jus galite užmušti arba neužmušti, bet jei jus neisite į kareivius, Karalius Jonas tikrai jus užmuš.' Ar tas teisybė?"

Jonas juokėsi ir sako: "Kaip aš vienas galiu jus visus užmušti? Jei aš nebučiau kvailas, tai aš jums išaiškinčiau, bet dabar nė aš pats nesuprantu."

"Tai mes neisime į kareivius" — jie sako.

"Gerai, neikite."

Tad žmonės grįžo pas jenerolą ir neapsiėmė rašyties į kareivius. Ir senis Velnias pamatė, kad čion nieko nelaimės, atsitraukė ir nuėjo pas Karalių Tarasą.

"Pakelkime karę" — sako: — "ir užkariaukime Karaliaus Jono žemes. Tiesa, ten nėra pinigų, bet ten yra daugybės javų, gyvulių ir visko kito."

Taip Karalius Tarasas rengėsi kelti

(Dar ne viskas).

The Lithuanian Weekly
"SANDARA"
"THE LEAGUE"
Published Eevery Thursday at South Boston, Mass.
by the
LITHUANIAN NATIONAL LEAGUE OF AMERICA.
Editor
V. J. ŠLIAKYS.

Advertising rates on application.
"SANDARA"
327 E Street, Boston 27, Mass.

Savaitinis Laikraštis
SANDARA
Leidžiamas kas Ketvergas
AMERIKOS LIETUVIŲ TAUTINĖS SANDAROS

Metams kainuoja (Amerikoje) $2.50
" " Kanadoje $2.75
" " (Užsieniuose) .. $3.00
Pavienis numeris ..... 5c.

Prenumerata turi buti apmokama iš viršaus. Prenumeratos metas skaitosi nuo dienos užsirašymo.

Pinigus geriausia siųsti Pašto Money Orderiu, adresuojant:

SANDARA
327 E Street, Boston 27, Mass.

Entered as Second - Class Matter January 14, 1914, at the Post Office Boston, Massachusetts, under the Act of March 3, 1879.

Apžvalga.

LIETUVIŲ KAIMYNAI.

Neprigulmingoji Lietuva negali pasigirti turinti draugiškus kaimynus.

Į Vakarus yra vokiečiai. Tie turi užgrobę dalį Lietuvos — Mažąją Lietuvą — ir jos nenori išsižadėti. Vokiečiai nėra draugišti lietuviams, bet budami karės nusilpninti jie nėra labai lietuviams pavojingi, bent tuo tarpu.

Iš šiaurės — latviai. Su tais lietuviai didelių ginčų neturi, bet ir didelio draugiškumo nėra. Dabartinė Ulmano valdžia perdaug draugavosi su lenkais, kad buti maloni lietuviams. Vienok 17 ir 18 rugp. lietuviai su latviais turėjo konferenciją Rygoje ir visame kame susitaikė. Jei broliškos meilės, kokios galima tikėties, su latviais nėra, tai bent atvirų ginčų nėra. Su kitais dviem kaimynais yra atviri ar slepiami ginčai.

Rytų šone nuo Lietuvos yra rusai - bolševikai. Su tais formaliai, ant popieros, yra padaryta neva pilna sutartis — pasirašyta, pečėčiai prispausti — bet tikros taikos nėra. Vėliausios žinios iš Lietuvos praneša, kad, nepaisant tos popierinės sutarties, buvo ginkluoti susirėmimai lietuvių kariuomenės su bolševikais, kad dalis bolševikų buvo lietuvių nugikluota ir t. t. Sutartyje bolševikai prisižadėjo atiduoti lietuviams Vilnių, bet toliai neatidavė, kol lietuvių kareiviai su ginklais rankose neužėmė patys Vilniaus. Bolševikai sutarčių nesilaiko, arba laikosi tik toliai, kol sutartis yra jų naudai. Lietuva įgijo tokį įspudį, kad nuo bolševikų nieko gero gražumu negali lukuriuoti.

Iš pietryčių yra atimiausi lietuvių priešai — lenkai. Su tais eina kova — pusiau atvira, pusiau užslėpta. Lenkai veda su lietuviais kovą gana atvirą, bet drauge slepiamą. Jie užėmė Vilnių Seimas. Butų užėmę ir daugiau Lietuvos,jei lietuvių kariuomenė butų nepastojus jiems kelio. Lietuvių mušiai su lenkais buvo gana atviri, bet slepiami nuo svieto akių. Lenkai nenorėjo garsintis su tais mušiais, nes norėjo pasirodyti prieš sviętą, kad jie yra taikųs, geri žmonės. Lietuviai taipgi nenorėjo girties su savo kovomis su lenkais, kad nepasirodyti, jog kovoja prieš prancuzų proteguojamą Lenkiją. Ir taip grumėsi tarsi patamse, lyg užsislėpę nuo Europos, bet grumėsi dručiai.

Ir iš lenkų lietuviai negali tikėties nieko gero. Pas lenkus šovinistiškai - imperialistiški jausmai visiškai užstelbė sveikąjį patriotizmą. Vietoje stoti į darbą ir lenktynėmis su kitomis šalims atgaivinti savo nuteriotą tėvynę, jie svajoja apie užgrobimą svetimų plotų, apie pavergimą kitų tautų, tarpe jų lietuvių. Ta užgrobimo dvasia yra perdėm persigėrus lenkų tauta. Lenkai yra nesukalbami. Jie pastojo tiesiog monomanijakais "calej, niepodzielnej Polski" (cielos, nepadalinamos Lenkijos). Rodos kitais žvilgsniais šviesųs lenkai yra neliuosi nuo tos monomanijos. Jų laikraščiai negali suprasti, kaip tai lietuviai gali buti toki.. toki separatistai, norėtų atskilti nuo savo močiutės Lenkijos. Sulenkėję lietuviai (turime su gėda prisipažinti) yra daugiausiai už tai kalti. Ir Prancuzija daug kalta.

PRANCUZIJA IR LIETUVA.

Kad kilo didėji Europos karė, rašančiam šiuos žodžius ir didžiumai lietuvių labiausiai gailėjo Prancuzijos žmonių. Tiekto su carų Maskolija ir su kaizerių Vokietija, bet gaila, labai gaila kulturingųjų, prakilnių Prancuzijos respublikos kyventojų. Ir štai Pransuzija su savo talkininkais laimi karę, ir ta neva prakilni respublika pastoja priešininkė lietuvių laisvės. Babugo baisiai nuskriaustos Vokietijos, kad ta, kada atsigriebus, neatsilygintų jai, delto sumanė sutverti naują ir galingą Vokietijos priešą — Lenkiją. Tai Lenkijai sumanė duoti didelius svetimų žemių plotus (drauge ir Lietuvą) su kokia 70,000,000 gyventojų, kurių, žinoma, didžiuma butų ne lenkai.

Tai-gi tas Prancuzijos egoizmas ir yra didžiausias Lietuvos priešas. Prancuzai bijodami atgimstančios Vokietijos, stengiasi sutverti galingą Lenkiją. "Kelk mėšlą ant šakės, vis tiek nudribs" — bet tuo tarpu lietuviai turi kęsti nuo prancuzų įgundintos Lenkijos.

MASKOLIJOS SKOLOS.

Maskolija yra kalta Prancuzijai apie 30 bilijonų. Bolševikai atsisakė išmokėti Prancuzijos kapitalistams tą carų valdžios užtrauktą skolą. Prancuzija užsispyrė atsiimti tą skolą, ir delto pastojo didžiausiu bolševikų, priešu. Nėra abejonės, kad lenkai šoko ant bolševikų ne savu sumačium, tik slapta prigundyti prancuzų. Anglija atvirai draudė lenkus nuo užsipuolimo ant bolševikų. Lenkai, žinodami tą ar nežinodami, kariavo su bolševikais už skolas prancuzams. Už tas svetimų šalių skolas žuvo tiek daug lenkų (žinoma, da daugiau rusų), už jas turi tiek nesmagumų kęsti ir lietuviai. Dėlei tų Prancijos kapitalistų pinigų Lenkija šiandie kariauja, vargina savo šalies žmones ir lenda į neišbedamas skolas. Kaip pereitą sykį nurodėme,Lenkija turės uždėti ant savo gyventojų kelis kartus padidintas mokestis, ir tai da pagal,finansų ministerio apskaitliavimą, Lenkija šiuos metus eis į skolą ant 16 bilionų markių!

Jei lenkams su prancuzų pagelba pasisektų pavergti Lietuvą, milžiniška tų skolų dalis sugultų ant lietuvių spando.

NAUJI GROBIKAI.

Lenkai bėgdami nuo rusų viską darė taip, kad galėtų daugiausia pakenkti lietuviams. Jie ir Vilnių tokiu budu atidavė rusų bolševikams, o musų kariuomenei, ėjusiai tuomet į Vilnių, pastojo kelią. Ištiko, žinoma mušys, kurs sulaikė vienai kitai valandai musų kariuomenės žygiavimą. Tuo tarpu rusai spėjo prieiti Vilnių. Lenkai tada pasielgė kaip didžiausi nedorėliai, nors aiškiai matė, kad negalės niekam spirtis ir toliau gintis.

Atėję į Vilnių rusai iš pradžių gražiai sutiko lietuvių kariuomenę, kurią vadino savo "sąjungininkais". Bet kuo toliau, tuo labiau ėmė aiškėti rusų tikrieji norai. Ypač tikrasis rusų veidas pasirodė tada, kaip į Vilnių atvyko su savo štabu rusų šnipų vadas Aleksa Angarietis, tas visiems žinomas lietuvių išgama, kuris jau daug yra praliejęs nekalto žmonių kraujo. Aleksa-Angarietis tuojau ėmė leisti savo "Komunistą" laikraštį, kuriame begėdiškai dergia visa tai, kas Lietuvos darbo žmonėms yra švenčiausia. Jis siulo lietuviams eiti į rusų raudonosios armijos globą, siulo padėti tiems visiems rusams, kurie nori panaikinti Lietuvos respublikos nepriklausomybę. Maža dar to, kaipo tikras rusų bolševikas Aleksa - Angarietis uždarė Vilniaus lietuvių laikraštį "Nepriklausomąją Lietuvą" tik už tai, kad tasai teisybės žodį buvo pasakęs Angariečiui į akis. Be to, jisai grąsina lietuvius didžiausiomis bausmėmis, jei kas drįstų kalbėti prieš rusų raudonąją armiją ir apskritai prieš rusų okupantus. Vadinasi elgiasi taip, kaip senieji rusų juodašimčiai arba buvusieji kaizeriniai vokiečiai.

Pradėjus Aleksai - Angariečiui savo juodąjį darbą dirbti, pagaliau atsikraustė į Vilnių ir Kapsukas, kuris Angariečio pastatytą mašiną ėmė dar greičiau sukti. Butent — jam atvykus buvo areštuota Vilniuje visa eilė Lietuvos piliečių, buvo taip pat keletas žmonių be teismo sušaudyta, o lietuvių lenkų kalba einančio laikraščio "Echo Litwy" redaktorius areštuotas. Toliau, Kapsukas vieną rusų pulką, susidedantį daugiausia iš juodašimčių rusų, baškirų, kirkizų, chiniečių ir keletas žydukų pavadino lietuvių pulkų ir stengiasi visokiais budais Vilniaus gyventojus įtikrinti, kad tai esą grynų lietuvių raudonoji armija. Vadinasi, Kapsukas šiandien elgiasi lygiai taip, kaip pereitų metų sausio mėnesyje, kada rusų bolševikai buvo pirmą kartą įėję į Vilnių. Bet kaip aną kartą, taip ir šį kartą visi aiškiai mato Kapsuko ir po kompanijos pinkles.

Aleksa - Angarietis ir Kapsukas jau yra sudarę savo "valdžią", kuriai labiausiai padeda dirbti žydukai nuo 15 ligi 20 metų, nes šiaip nė vienas rimtesnis žmogus nenori susidėti su tais lietuvių išgamomis.

Dabar pažiurėkime, kaip elgiasi sodžiuje atėjusieji rusai. Užteks nurodyti vienas antras faktas, kad galėtume įgyti bendrą rusų okupantų šeimininkavimo vaizdą. Atpludusieji rusai, reikia žinoti, nesiveža su savim jokio maisto ir neturi net savo vežimų, kuriais galėtų tą maistą vežioti. Todel jie daro šit kaip. Grąsindami mirties bausme jie varo sodiečius arba valstiečius į stuikas, neatsižvelgdami visai į tai, ar valstietis gali važiuoti ar ne. Dažnai atsitinka taip: išvaro valstietį į stuiką; valstietis nuvežęs į vietą daiktus mano, kad jau laisvas galėsiąs grįžti namo; bet štai begrįžtant namo pagauna jį kita kokia nors rusų gauja ir varo vėl į naują stuiką; ir taip be galo — kol tą valstietį ir jo arklį visai nukamuoja. Arba dar reginys: ateina keletas rusų į sodžių ir atkišę prie krutinės durtuvus reikalinga iš moterų, kad atiduotų kiaušinius, pieną, mėsą, drabužius ir t. t.: o jei jų nepaklauso, tad patys rusai viską išplėšia, gyventojus primuša ir prisigrobę visko išeina.

Aiškus dalykas, kad rusai atėję į kitas Lietuvos dalis tuos pačius plėšimus ir žudymus darytų. Tada visa tai, ką mes esame iškovoję tokiu dideliu vargu, pražutų. Tada Lietuvos respublikos nepriklausomybei butų padarytas galas, ir mes vėl visi patektume į verguvę ir butume priversti tarnauti musų engėjams rusams.

Į visa štai metus bendrą žvilgsnį, darosi aišku, kad šiandien Lietuvos respublikai gręsia pavojus iš tų pačių, su kuriais esame padarę taiką. Jau pirmieji rusų žingsniai parodė, kad rusai taiką darydami visai ką kitą mąsto. Jie taip pat jau parodė, kad yra didžiausi veidmainiai, nes rašydamiesi po taikos sutartimi tuojau kelia ginklą prieš musų respubliką.

Labai galimas daiktas, kad Maskvos valdžia tur but pasielgs del žmonių akių su atpludusiomis į Lietuvą rusų gaujomis lygiai taip, kaip anuomet buvo pasielgusi Vokietijos valdžia su bermontininkais Lietuvoje, butent pasakys, kad Rusijos valdžia nieko bendro neturinti su ta raudonąją armiją, kuri yra Kapsuko ir Angariečio valdovystėje. Ir aišku, kad tuomet reiktų mums ginklo jėga vyti tuos rusų plėšikus iš Lietuvos žemės.

Šiandien mes turime buti pasirengę visomis priemonėmis ginti Lietuvos respublikos nepriklausomybę. Musų gynėjai — musų narsioji kariuomenė pereitais metais daug gausesnius prie šininkus sumušė. Šiandien pavojui kilus mes turėtume vėl sustiprinttos kariuomenės jiegas ir padėti jai ginti musų žemę. Visi kaip vienas sudarykime visoj Lietuvoj atsparos sieną, tada nebus mums baisus jokis rusų įsiveržimas. Kas kuo galim, padėkim musų gynėjams, tada ir patys priešininkai dargi nedrįs musų žemės liesti, tada nedrįs jie prieš mus ginklą kelti ir patys pasišalins iš Lietuvos.

Valstiečiai ir darbininkai, atminkit, kad rusai eina į Lietuvą ne ką kitą, tik jus pavergti ir naudoti. Mes tiems rusams atėjunams parodykime, kad ir patys be jų galime tvarkytis ir gyventi ir jų globos nereikalaujam. Tad bukime pasirengę į kovą, kurią be abėjo turėsime laimėti!

("Liet. Uk.").

STOKIME Į KOVĄ.

Daug lietuvių kraujo pralieta, daug gyvybių padėta kovoje su visokiais Lietuvos priešais. Daug turto išplėšta ir dumais paleido plėšikų gaujos.

Paskutiniu laiku jau, rodos, dangus prašvito, lyg ir laimės saulutė rytuos sužibėjo. Lenkai iš Lietuvos išbėgo, o rusai-bolševikai ėjo taikos vėliava nešini, meilę ir brolybę skelbdami. Štai jie atėjo. Sustojo. Ir ką gi mes regime? Kraujo upeliai pasipylė, gaisrai dangų taip pat kaip kraujas žemę raudonina. Turto plėšimai, alkanų ir miršt ančių žmonių vaitojimai...

Jau Kapsukas **"Raudonąją Lietuvą"** skelbia su sostine Vilnium. **Taip, Lietuvą krauju ir gaisrais nori raudonai nužudyti.**

Kas nenori tokios Lietuvos, tas tur ginklą į rankas imti ir stoti su priešu į kovą.

Kur dar priešas toli, kas dar nemato gaisrų pašvaisčių, kas negirdi armotų trenksmų ir miršt ančių brolių vaitojimų, ten tegul nesiramina tuo, kad priešas toli.

Ne! Visa Lietuva vienodam pavojuje. Jeigu rytuos ginklu priešo neatremsim ir iš Lietuvos neišvarysim, — kaip viesula visą Lietuvą perlėks ir pelenai bei griuvėsiai bepasiliks.

Tad kas gali ir moka ginklą vartoti, tegul imasi jo, tegul stoja į kariuomenės eiles ar šaulių burius.

Tėvynei ginti reikalinga žmonių, reikalinga maisto, reikalinga ginklų; reikalinga **pinigų.** Jei valdžia kreipsis prie jusų su šiais reikalais, tai niekas neprivalo atsisakyti, bet visi neškite paskutinį savo turtą Lietuvos respublikai gelbėti, nes jei dabar savo to turto neužstatysite, nepaskolinsite valdžiai, tad tėvynė pražus, jusų turtas ir patys pražusite nuo bolševikų kardo, nuo plėšiko peilio.

Dar niekada Lietuvai nebuvo tokio pavojaus. Tad visi pasiruoškite ginti Lietuvos nepriklausomybę! J.

("Liet. Uk.").

LIETUVOS ATSTOVYBĖS .. AMERIKOJE PRANEŠIMAS.

Dėlei Lėšų Suradimo Valstybiniai Akcijai Amerikoje.

Rodos nėra nieko gražiausio, kaipaugantis ir plėtojantis lietuvių visuomenės darbas. Visos lietuvių draugijos, bendrovės, Fondai, Tarybos, Sąjungos, Federacijos yra reiškiu šio darbo apsireiškimu. Juo plačiau eina šis visuomenės darbas, juo daugiau yra šių įvairių visuomenės įstaigų, tuo daugiau pradeda aiškėti ir visos Lietuvos, kaipo valstybės, tam tikras darbas. Iš visuomenės įstaigų vystosi ir platesnis valstybinis darbas. Galima pasakyti, jog iš "Lietuvių Komiteto Nukentėjusiems dėlei Karo" išaugo pamažu Lietuvių Taryba, paskui Lietuvos Valstybės Taryba ir toliau jau Seimas. Todel visos lietuvių visuomenės įstaigos, o ypač kurios tur skaistų ir gražų tikslą pagelbėti Lietuvos, kaipo valstybės kurimui, negal but smerkiamos, bet tik visomis pajėgomis palaikomos. Prie šitokių įstaigų beabėjonės reikia priskaityti ir ėsamus Amerikos Lietuvių įvairius fondus.

Tautos Fondas arba Lietuvos Neprigulmybės Fondas, kaip tat rodo ir patįs šių įstaigų vardai, turėjo savyje platesnio darbo reikšmę, negu kaip kokia paprastoji draugija. Šių įstaigų tikslas buvo apėmęs visą Lietuvą. Jos rėmė tat,kas valstybės brangiausia, butent jos neprigulmybę. Amerikos lietuviai yra plačiai rėmę šiedu Fondu, kaip ir Lietuvos Šelpimo Fondą, ir aš manau, jog neatsiras šiandien nė vieno lietuvio, kursai drįstų užginčyti, kad tie Fondai didžiai daug gero yra padarę Lietuvai. Iš to aišku, kad Fondų darbas, kaip jis buvo iš pradžios varomas, buvo didžiai pageidaujamas ir Lietuvai naudingas.

Tečiau laikai mainosi, mainėsi ir patįs fondai. Pirmoj Tautos Fondo Konstitucijoj pasakyta: **"Tautos Fondas, įsteigtas Lietuvių - Politiškojo Seimo Chicagoje 21-22 rugsėjo, 1914 m. turi dvejopą tikslą: labdarybės ir politikos.** Jisai šelpia Lietuvą kievkienai didesnei nelaimei ištikus, ypač gi nukentėjusius šios karės. Jisai remia **teisėtai lietuvių reikalavimus del įgijimo Lietuvai neprigulmybės".**

Nustatydamas šiaip savo tikslą, Tautos Fondas aiškiai turėjo omenyje visą Lietuvą, kaipo valstybę ir tesirupindamas Lietuvos nepriklausomybę aukavo lėšas įvairioms įstaigoms, kad veikiai išgavus tą nepriklausomybę. Iš Tautos Fondo prisiųstųjų atskaitų matyti, jog 1915-1918 m. Šelpimo Fondas yra išdavęs apie 92,000 doliarių, o Laisvės Fondas iki Spalio 1 dien. 1918, 28,443 doliarių (paskelėsnių apyskaitų aš nekliudau).

1919 metais Tautos Fondo Konstitucija tapo permainyta ir be minėtų dviejų tikslų (šelpimo ir politikos) buvo pridėtas ir trečiasis (kulturos) butent Tautos Fondas apsiėmė "remti Lietuvių mokslo, dailės ir švietimo įstaigas, kaip Lietuvoje taip ir Amerikoje, **by tik tos įstaigos veiktų katalikystės ir lietuvystės dvasioje** ir remti gabius ir talentingus moksleivius." Be to ir pačioj Tautos Fondo organizacijoje įvyko svarbios atmainos. Tautos Fondo reikalus, sulig naujos konstitucijos, kurį įėjo į galę nuo Sausio 9 dienos šių metų, **"veda Tautos FondoValdyba ir Lietuv. Rymo Katalikų Federaciją.** Panašiu budu parsikeitė ir Neprigulmybės Fondo padėjimas, kursai stačiai tapo inkorporuotas į Amerikos Lietuvių Sandaros partiją.

Lietuvos šelpimo Fondas, kurio apyskaita nuo spalių 1 dienos 1914 m. iki birželio 20, 1920 m. yra tilpusi "Naujienose", visados buvo vien tik partyvia organizacija. Lisukias savo lėšas, $2,620.88 Lietuvos šelpimo Fondas pavedęs yra parvežti Lietuvon K. Šidlauskui ir įsakęs jam, pasitarus su pp. Andrium Bulota, Step. Kairium ir Parnu Butkum pavesti tokiai draugijai arba organizacijai, kurios uždaviniai atatinka Lietuvos Šelpimo Fondo tikslams".

Pinigai pavedami ne kokiai nors valstybės įstaigai, ne pačiai valstybei, bet keletai žmonių,kurie tarsi Lietuvos vardu, privalo nustatyti kokiai organizacijai tie pinigai pavesti. Liet. Raud. Kr. Remėjų Draugijai nebereikėjo jieškoti naujo budo kaip pinigai išdalinus Lietuvoje, jis buvo nurodytas jau Lietuvos Šelpimo Fondo.

TokAiu budu šių metų pradžioje tarp Amerikos lietuvių nustojo gyvavusios įstaigos, kurių tikslu galėjo buti bendri visos Lietuvos Valstybės reikalai. Lietuvos Laisvės Paskola pasidarė vienatiniu darbu, vedamu, ne partijiniais, bet platesniais valstybinio darbo dėsniais.

(Pabaiga bus).

DĖLEI VALSTYBINIO FONDO ĮSTEIGIMO.

(Tąsa iš num. 30).

bos arba reikalui ištikus sulig pareikalavimo penktos dalies visų skyrių.

Likvidacija.

12. Jeigu dėlei kokių nors priežasčių vienas ar kitsai skyrius užsidarytų ar iširtų, tai visos jo lėšos atiduodamos Lietuvos Atstovybės žinion ir pavedamos Lietuvos iždui, lygiu budu Lietuvos Respublikos žinion pareina ir visos sumos, jeigu Vyriausioji Valstybinio Fondo Valdyba arba visuotinasis Valstybinio Fondo skyrių atstovų suvažiavimas nutartų patį Valstybinį Fondą likviduoti.

Pirmeiji Organizacijos Darbai.

Šiuomi yra kviečiami visi Amerikos Lietuviai, kiekvienoj kolonijoje sušaukti steigiamuosius Lietuvos piliečių susirinkimui įsteigimui sulig šių laikinųjų įstatų Valstybinio Fondo skyrių. Iniciatyvą sušaukti tepaima ar tai organizacijos, kurios ir šiandien užsiima kokiu nors valstybiniu darbu ar tai atskiri asmens, kurie bus įsitikrinę, jog toksai darbas reikia daryti.

Šiuose susirinkimuose prašoma aptarti šio statuto projektas ir ant rašto išdėstyti ar tai pageidaujamų dalių permainos arba kokie nauji pasiulymai ir drauge išrinkti iš savo tarpo vietos Valstybinio Fondo skyriaus Valdybą iš 3 ar 5 ypatų ir nuskirti iš Valdybos narių nors vieną į visuotinąjį Valstybinio Fondo steigiamąjį susirinkimą. Apie šiuos atliktus darbus prašome suteikti žinių Lietuvos Atstovybei Washingtone (703 15-th St., N. W. Washington, D. C.) pažymėjus ant konverto "Valstybiniam Fondui."

Šiuomi prašoma, idant susirinkimai butų padaryti kur galima Rugpiučio mėn. ir ne vėliau Rugsėjo 20 dienos prisiųsti apie padarytuosius susirinkimus pranešimai, idant Rugsėjo pabaigoje arba Spalių pradžioje butų galima pakviesti į visuotinąjį Valstybinio Fondo susivažiavimą priėmimui, kaip jo statuto, taip ir Vyriausiosios Valstybinio Fondo Valdybos išrinkimui.

Jonas Vileišis,
Lietuvos Atstovas Amerikoje.

KELIONĖS ĮSPUDŽIAI.

(Seka nuo 3 pusl.)

tumą ant turėdama, buk jis rusų naudai šnipinėjęs. Jis turėjęs pas Sudargą žemės sklipelį ir savo šeimyną. Dėlei skundo vokiečių kariškas teismas Naumiestyje tą Gylį pasmerkęs mirtin. Vedant šaudyti pasmerktasis graudžiai verkęs ir šaukęs, kad jis nekaltas esąs. Pakvietę sergantį pralotą a. a. Oleką, pesmerktąjį išspaviedoti ir sankramentais aprupinti. Pasmerktajam matant iškasė duobę... Kantoris Freilickas lietuviškai perskaitęs nusprendimą. Užmetę ant galvos Gyliui skudurą, pririšo prie stulpo... Septyni kareiviai, vokiečiai paleidę šuvius ir —viskas... Žmonių daug susirinkę ištolo žiurėti. Buvę atvažiavę ir Gylio giminės... Baisus buvęs vaizdas. Kiti net tiesiai žiurėti negalėję. Sušaudę, įvertę į duobę ir užkasę nuėjo sau.

Tas Naumiesčio kantoris Freilickas tai toks gaivalas, apie kurį verta paminėti. Jis ištikimai tarnavo rusams, tarnavo vokiečiams, o dabar tarnaująs lietuviams ir vis ištikimai... Prie rusų ne ką daug galėjo daryti, nes rusai patys viską apžiodavo. Už tai vokiečiams viešpataujant, žmogelis, daug pasidarbavo lietuvių engimui. Tą Kantarį Freilicką visas buvęs Naumiesčio apskritis žino. Jisai buvo ir dabar yra Naumiestyje liutenorų meldyklos kunigužio vietininkas — kunigužio nesant, susirinkusiem mišią laikydavo, o kunigužiui atvykus, patarnaudavo. Jis, kaipo toks, žinomas, vokiškai mokąs, vokiečiams buvo labai tinkamas. Jis iš pat pradžios vokiečių okupacijos buvo Naumiesčio apylinkėje mokyklų globėjas. Jo globoje ėsančiose mokyklose lietuvių vaikai kuobegėdiškiausiai buvo vokietinami. Buvusius lietuvius mokytojus iš mokyklų šalino, o statė vokiečius; į mokyklas vaikus su kareivių vokiečių okupantų pagelba prievarta varė. Taip man vietiniai gyventojai pasakojo. Jei tai teisybė, tai netik Lietuvos kokioj nors administracijoje, bet ir Lietuvos žemėje tokiam išgamai neturėtų buti vietos. Ar ne teisybė!?

Naumiestyje rusai prieš karą skleisdami savo "obruseniję" buvo pastatę cekvę. Dabar ta cekvę šovinių apdaužyta stovi. Ją pataisius kokia nors visuomenės įstaiga išeitų: teatras ir susirinkimams namas naumiestiečiams labai reikalingas, tad laikinai naudojamasi cekve.

Netoli Širvintos tilto vokiečiai Naumiesčio pusėje, kaip tik įėjo, buvo pastatę kaszin kokią emblemą. Dabar jos tik pamato stulpas tebestovi. Žmonės vietiniai pasakoja, buk tai buvus pastatyta tokia baidyklė, erelis, kuri išsižiojus žiurėjus į Lietuvą, tarsi visą Lietuvą prarys. Bet, vargšė, paspringo ir jos nebeliko...

Širvintos miestelio ir jo apielinkių vokiečiai gyventojai, kurie buvo karo sugriauti ar sudeginti, gavę atlyginimą — atsistato. Miestelis iš po debėsių griuvėsių, kaip grybas po lytaus išdygo ir auga. Buvęs koks tai miest. viršin. norėjęs miestelį to liau nuo sienos nukelti, bet gyventojai nesutikę — viršininką suėmę ir išveždinę į Vokietiją. Širvintos raudonoji gotiko kirkė gerokai apdaužyta; iš pusės Vokietijos nėvieno lango nelikę, visi dabar lentoms užkalti. Visokios kaizerio emblemos Širvintoje dar viešpatauja... Krautuvių ir karčemų Širvintoje privisę labai daug. Einant į Širvintą pasų žiuri ir kišenius krausto lietuviai ir vokiečiai. Taippat ir grįžtant. Iš Šinvintos traukinys vaikščioja kasdien į Pilkalnį. Važiavimas daug pigesnis, negu pas mus — Lietuvoje.

Naumiesčio nuo karo didesnė pusė išdegusi, labai silpnai atsistato. Sudegę gyventojai gavo po keletą medžių atsistatymui, bet tie medžiai girioje — ant kelmų. Arklių neturėdami ir parsivežti nebegalėdami gyventojai savo mišką priversti buvo parduoti ir duonos nusipirkus pavalgyti. Naumiestyje labai retai kas statosi. Namų ir butų truksta. Tiltą per Šešupę rusai iš Vokietijos bėgdami ir nuo Naumiesčio atsitraukdami buvo sudeginę. Vokiečiai naują tiltą pastatė, už kurį nuo kiekvieno žmogaus pereinančio imdavo po 5 fenig., nuo važiuotų po 20 ir t. t. Lietuvių valdžiai užėjus už tiltą nieko neimama. Žmonės tuom džiaugiasi.

Širvintos statyme, kaip mačiau, daug darbuojasi ir Lietuvos samdomųjų darbininkų, tik prižiurėtojai ir meistrai vokiečiai kareivių formoje ir su kokardomis prie kepurių kaktose Namai statomi naujausio styliaus, šviesųs, gražųs, ruimingi.

Pasus Lietuvos pasienio Bubelių valsčius į Širvintą duodą be veik tokius pat, kaip rusai duodavo, tik pasuose užrašai—kaip kitasyk budavo rusiškai ir vokiškai, taip dabar — lietuviškai ir vokiškai. Duoda 3 mėnesiams laiko. Už pasą ima 4 auksinus arba 2 rublius. Bet paso gavimas daug lengvesnis, negu prie rusų budavo. Moki pinigus ir imk nors šimtą pasų, o pinigai visiems, o ypač kanceliarijoms labai reikalingi. Štai mano paso No. 14295, bus 28590 rublių, imtas birželio 20 d. 1920 m., o kur dar metų galas!...

Nuo Naumiesčio ligi Vilkaviškio stoties vokiečiai buvo padirbę siaurąjį gelžkelį. Buvo pradėję dirbti nuo Naumiesčio ligi Šakių, o nuo Šakių ligi Nemuno. Bet vokiečių valdžiai sugriuvus, taip ir liko nepabaigta. Jeigu dabar vaikščiotų traukiniai, tai labai but naudinga to krašto gyventojams. Medžiagos geležinkeliui net Naumiestyje ant rinkos daug prikrauta ir šiaip šian ten primėtyta, bet geležinkeliuką nė nemano nieks baigti. Dabar ant vieno vagonėlio ratų padirbta buda ir arkliu važiuoja kasdien dusyk iš Naumiesčio į Vilkaviškio stotį ir atgal. Už vėžinimą ima nuo žmogaus po 15 auksinų. Jį valdo susidariusi žydų kompanija. Iš pradžios buvo paėmę vietiniai Naumiesčio lietuviai, bet žydeliai juos sukonkuravo ir Lietuvos valdžia išnuomavo žydams.

Mačiau vežė paštą iš Vilkaviškio stoties į Naumiestį. Maiše sukimšti laiškai ir laikraščiai. Maišas, žinoma, vokiečių darbo — popierinis, visas skylėtas. Laikraščių ir laiškų galai per skyles išlendę. Su paštu joks valdininkas nevažiuoja. Viskas žydelio - vežėjo globoje. Ant maišo važiuojantieji "pasažieriai", vietos trukstant, susėdę trina. Taip pašta turbut nė Kynuose nevežama!...

Buvau Katauciznoj, netoli Naumiesčio dvarukas). Ten iš kada tai gražaus kaip sodno ir daržo, dvarukas tikra dykynė padaryta. Prieš karą jį valdė koks tai Paplauskas, su rusais į Rusiją pasitraukęs. Atėję vokiečiai tą dvaruką valdė kaip norėjo. Pasibaigus karei rusų su

(Dar ne viskas).

LYNIEČIŲ ATYDAI!

Kas norite gauti tikro medaus ir midaus gėrimo, lietuviškos tikrų rugių duonos, ir kitokių užkandžių ir saldainių, reikalingų del žmonių, visados kreipkities musų krautuvėn, gausitė gerą patarnavimą.

FELIKSAS BACEVIČIUS,
57 Linden St., West Lynn, Mass.

REIKALINGAS . DARBININKAS

Lietuvių Cooperativiškoj Mėsos ir Grocenio Krautuvėje. Jieško darbininko prie marketo vežėjo, kuris butų apsipratęs pirkti tavorą, galintis važiuoti automobilium, ir mokėti bučerio darbą; reikalinga maža kaucija. Darbas ant visados; alga gera. Meldžiame atsišaukti po adresu:
LIET. BRIGHTONO COOPERACIJA,
24 Lincoln St., Brighton, Mass.

MUZIKOS MYLĖTOJAMS.

Nauji ir gražųs muzikos veikalai, gaidos su žodžiais del piano ką tik išėjo iš spaudos:

1. "Gana Broliai", duetas ..... 50c.
2. "Kas man darbo", duetas .... 50c.
3. "O Lietuva numylėta", duetas 50c.
4. "Sudiev Gimtine", solo ..... 50c.
5. "Laiškas pas Tėvelį", solo .... 50c.

Užsakant šiuos veikalus, kartu reikia siųsti ir pinigus par Money Orderį arba registruotam laiške (stempų nesiųskitė). Išleidėjo vardu:

J. A. ŽEMAITIS,
315 So. West St., Shenandoah, Pa.

ANT PARDAVIMO NAMAS.

Parsiduoda gražus namas Roxbury, Mas. netoli Jamaica Plains čeverykų dirbtuvės, dvi minutės eiti iki gatvekurių. Namas del šešių šeimynų gyvenimai, užpakalyje piazai, toiletai, prausyklos, skalbyklos, gasai, pečiai, naujai visas vidus ir laukas maliavotas,yarde vietos del automobilių budos pastatymo, į mėnesį randos neša $77.00, už metus $924.00.

Priežastis pardavimo, savininkas turi greitai išvažiuoti į vakarines valstijas su biznies reikalais, nėra kam namą prižiurėti, todel greitai turi buti parduotas už $7200.00, įmokant mažą sumą, o likusi suma pasilieka ant lengvo išmokėjimo ir už mažą nuošimtį, geriaus negu renda mokėti. Norinti matyti atsišaukite pas:

J. JANUŠAS,
P. O. Box 92, Montello, Mass.

NAUJAUSI RAŠTAI.

"Svetimoje Padangėj Pasaulio Verpetuose".

Naujiausias ir dailiausias literaturos veikalas, susidedantis iš 200 pusl. ir 200 skirtingų eilių.

Knygos formatas 7 X 10 colių, šešiuose skyriuose; geriausia popiera, papuošta su daugeliu gražių paveikslų.

Kiekvienos eilės šito veikalo atskleidžia jaunimui daug tinkamų ir įvairių dalykų. Šioje knygoje yra pajudinama viskas iš liaudies gyvenimo; čia nebus aplenktas nei vargšas, nei turtuolis, nei godus, nei širdingas, nei senas, nei jaunas ir tt. Todel šis veikalas yra butinai reikalingas įsigyti kiekvienam.

Veikalas jau greit bus atspausdintas. Siųskite užsakymus ir $2.00, o netrukus gausite puikiausią knygą, kurios svetimoje padangėje dar nematėte.

Reikalaujant ir siunčiant užsakymus kreipkitės prie autoriaus:

A. J. JOKUBAITIS,
327 E Street Boston 27, Mass.

Lietuvių Mechanikų Sąrišys,Inc.
3-čia ir 4-ta kuopa
Rengia Milžinišką
— KONCERTĄ IR BALIŲ —
Įvyks Pėtnyčioje,
Rugsėjo - September 10 d., 1920
LIETUVIŲ MUZIKALIŠKOJ SVETAINĖJE,
Tilton ir Alleghany Avenue,
PHILADELPHIA, PA.
—— Įžanga 35 c. Ypatai. ——
Pradžia 7:30 val. vakare

Broliai ir seserįs nepraleiskite šio svarbaus vakaro, atsilankyti koskaitlingiausiai, nes kiekvienas žinote, kad mechanikai yra tvirčiausia spėka atstatyme musų tėvynės.

Didelis orkestra ir benas (L. M. S. Muzikantai) grajįs gražius šokius.

Taipgi bus aiškinta apie L. M. S. pradėtas dirbtuves Lietuvoje.

Laike baliaus bus pardavinėjama gražių lietuviškų atviručių .

Su pagarba,
L. M. S. 3 ir 4 kp. Valdyba.

KASDIENINIS MAISTAS VISIEMS REIKALINGAS

Žinomas senas biznierius
ANT. NAUJOKAITIS
208 West Fifth Street, South Boston, Mass.

ATIDARĖ visokių produktų krautuvę, kaip tai Mėsos Markėtą ir Grosernia. Kviečia visus apielinkės lietuvius kreiptis su pirkimu maisto ir kitų smulkmenų, čia rasite geras prekes ir mandagų patarnavimą.

TRENK kujį ir lopetą į šalį:**nekalk** sau GRABO ir **sokask** DUOBĖS, bet tuoj reikalauk
SVEIKATOS
knygos, kurią gausi uždyką, užmokėdamas tikrai prisiuntimo lėšas, 10c. Adresuok:
SVEIKATA, 2023 St.Paul Ave., CHICAGO, ILL.

AUKSINO KURSAS JAU NUPUOLE

Lietuvos Atstatymo Bendrovė pasiunčia daugiausia auksinų už doliarį.

Lietuvos Atstatymo Bendrovė pristato greičiausiai pinigus į Lietuvą, nes Lietuvos Atstatymo Bendorvė jau turi leidimą Lietuvos valdžios pinigus persiuntinėti.

Lietuvos Atstatymo Bendrovė tiek išmoka ausinų, kiek siuntėjas nuperka ir neatskaito Lietuvoje už siutimo kaštus.

Lietuvos Atstatymo Bendrovė garantuoja visiems už siųstus per ją į Lietuvą pinigus.

Lietuvos Atstatymo Bendrovės.

ŠIANDIEN KURSAS YRA ŽEMIAUSIĄS

Tuojaus visi kreipkitės persiutime pinigų, o vieną kartą gavę patarnavimą — visuomet jo jieškosite pas mus.

Lietuvos Atstatymo Bendrovė pagelbsti išgauti pasportus ir parupina laivakortes; atkeliavusius į New Yorką keleivius kuogeriausiai priima ir palydi į laivą.

Lietuvos Atstatymo Bendrovė pagebsti pasipirkti įvairių šalių pinigų.

Lietuvos Atstatymo Bendrovė siunčia pinigus į visas svieto dalis.

Lietuvos Atstatymo Bendrovė padirba visokius rajentalius raštus ir suteikia patarimus visokiuose reikaluose; padaro "dovernastis" ir kitus dokumentus.

Lietuvos Atstatymo Bendrovės nuosavas namas ir ofisas:

LITHUANIAN DEVELOPMENT CORP.,
294 Eighth Ave., cor. 25th St.
NEW YORK, N. Y.

AKCINĖ "VARPO" BENDROVĖ LIETUVOJ REIKALAUJA SPAUSTUVĖS.

Lietuvoje veikia Akcinė "VARPO" Bendrovė. Ji leidžia trię laikraščius, butent: "VARPĄ", "DARBĄ" ir "LIETUVOS UKININKĄ". Dabar ji pradėjo leisti knygas, kurių labai reikia Lietuvoje: vienos laidos knygos išeina po 20.-000 ir po 25.000 egzemplioriių. **"VARPO Bendrovei butinai reikalinga yra moderniškai įtaisyta spaustuvė. "VARPO" B-vė įgaliojo V. K. Račkauską įgyti Amerikoje spaustuvę ir tam tikslui įgaliojo jį parduoti amerikiečiams 2.000 "VARPO" Bendrovės akcijų. Kaina kiekvienos akcijos yra $20.00.**

Prie "VARPO' Bendrovės priklauso ir pinigus įmokėjo (nuo 5 ir iki 20 akcijų) šie asmens: dabartinis Lietuvos Premjeras Dr. K. GRINIUS, buv. Lietuvos Premjeras ADVOK. MYK. SLEŽEVIČIUS, Steigiamojo Seimo Vice - Pirmininkas DR. J. STAUGAITIS; Lietuvos Valstybės Atstovas Amerikoje ADVOK. JONAS VILEIŠIS; buv. Finansų Ministeris PROF. ŠIMKU; žinoma Lietuvos darbuotoja M. BORTKEVIČIENĖ; Steig. Seimo Nariai:A.RIMKA ir J. MAKAUSKIS; V. K. RAČKAUSKAS; A. IVAŠKEVIČIUS; K. JURGELIUNAS ir kiti.

Knygų leidimas Lietuvoje dabar yra pelningas darbas. .Kas įdės tan reikalan pinigų — nesigailės. Prie "VARPO" prisidėti privalo pavieniai asmens, draugystės, kurioms rupi Lietuvos kulturinis kilimas. Tėv. Myl. Draugystės ir Susivienyjimo kuopos ir t. p.

AKCIJOS KAINA TIKTAI DVIDEŠIMTS DOLIARIŲ CERTIFIKATAI TUOJAU IŠDUODAMI, SU PARAŠAIS MYK. SLEŽEVIČIAUS, Dr. J. STAUGAIČIO ir J. MAKAUSKO.

Informacijų klausdami ir pinigus už akcijas siųsdami, adresuokite generaliam "VARPO" Bendrovės įgaliotiniui šitaip:

V. K. RAČKAUSKAS,
307 West. 30th St.,
New York, N. Y.

Lietuviai Amerikoje

IŠ CHICAGOS.

Chicagos lietuvių gyvenimas yra labai įvairus. Čia tų lietuvių yra labai daug, yra čia jų turtingų, yra ir ubagų; yra daugybė inteligentų, bet yra didelės minios ir jurgių.

Inteligentai, kaip ir paprastai pas lietuvius, susideda iš daktarų, advokatų ir šiaip apšviestų, kurių, gal, yra daugiausia. Inteligentų gyvenimas čia nepeiktinas: daugybė jų intelektualiai plačiai išsivistę ir jie gyvena blaivą gyvenimą. Vieną dalyką galima Chicagos inteligentijiai užmesti, tai kad jie neturi organizacijos, į kurią galėtų visi Chicagos apšviestesnieji prigulėti visokių politiškų pakraipų.

Tokia organizacija Chicagos inteligentams neatbutinai yra reikalinga. Turėdami tokią organizaciją, jie galėtų Chicagos lietuvių gyvenimą sutvarkyti, taip, kad Chicagos lietuviai butų daug naudingesni netik abelnam gyvenimui, bet ir patys sau. Chicagos inteligentai, budami susispietę į kruvą, butų lengvai sukėlę jau seniai Lietuvos Laisvės Paskolos kvotą; jie galėtų lengvai už visus Chicagos biznierius buti švaresniais, doresniais ir dosnesniais abelniems lietuvių reikalams. Svarbiausias dalykas, Chicagos inteligentai, susispiestę kruvoje, su didelėms pastangoms gulėtų nuvesti tamsesnes minias prie naudingų darbų; su tų minių pagelba jie galėtų nuveikti daug naudingų darbų ir tokiu budu minias pakeltų aukštai kulturoje ir neilgu laiku.

Žmonių minios nebenori duotis kunigams, kad jos butų vedamos, surakintos visokiais rožančiais ir škaplėriais į Rymą.

Lietuvių minios žiandien jau prisirengę nusikratyti nuo savo sprando kunigų jungą ant visados, ir todėl inteligentai, tą matydami, neturėtų į tai žiurėti per pirštus ir sunėrę rankas sėdėti. Tose miniose yra labai daug dorų ir pavyzdingų žmonių, kurie gali nuveikti didelius, naudingus darbus.

Taigi, Chicagos inteligentai! Ar ne laikas jums susiorganizuoti ir paimti Chicagos visų lietuvių gyvenimo vairą į savo rankas ir vesti tas minias prie šviesesnės ateities?

90% visos Chicagos inteligentijos susideda iš Tautininkų ir Socialistų, taigi tų abiejų progresyvių srovių inteligentija ir turėtų laikytis labai artimuose ryšiuose. Jų partijų siekiniai juk beveik vienoki, išskiriant nedidelės svarbos paragrapus jų partijų pletformos; šiaip jie visi progresyviai šios dienos žmonės, tad jie susispietę kruvon galėtų nuveikti dalykų, kurie dabar visiems inteligentams bunant išsklydusiems, negalima nei sapnuoti.

Todėl, laikas Chicagos progresyvių srovių inteligentams susispiesti vienon kruvon, jeigu norime palaikyti tiesioj linijoje laivelį mėčiojamą gyvenimo bangų vilnyse.

Dabar išvažiavo šimkus, mirė "Lietuva", liko "Naujienos", bet jos vienos negali aplemžti viso kulturinio gyvenimo ir todėl šiame laike Chicagos lietuvių kulturinis gyvenimas pusiau apmiręs.

Kas gi tą kulturą varys toliaus, jeigu musų inteligentija ir ant toliaus bus taip išsisklaidžiusi?

Chicagos biznieriai, tai neišminkyta tešla. Didelė jų dauguma yra gerokai pasiturinti ir labai žemai kulturiniai išsivystę, ir dauguma jų neblogi žmonės, bet kadangi jie nekulturingi, tai pas jų gyvenimo idėjų nėra, apart padarymo gero biznio.

Chicagos biznieriai, jeigu butų kam juos vesti, galėtų susiorganizuoti į didelį kliubą, kuris galėtų teikti net jų pačių bizniui didelę pagelbą.

Inteligentas, jis ir vienas budamas gali sau rasti socialį užsiganėdinimą. Jis nuėjęs ant symphonijos koncerto supras ir turės sau užsiganėdinimą. Jis nueis į dailės muzėjų, ten ras sau žingeidumą ir užsiganėdinimą, jis pasiims iš viešos skaityklos žingeidų veikalą, tą beskaitydamas save suramins ir ras sau užsiganėdinimą. Jis vienas išėjęs net į tyrą lauką raš sau užsiganėdinimą, bemąstydamas apie gamtos sudėtį ir jos paslaptybes.

Bet paprastas musų biznierius to viso neturi. Jis yra tuščias, kaip puodas be dugno. Jam koncertas, teatras, dailė, muzėjus, skaitymas, klausymas lekcijų yra tuščias ir bereikalingas dalykas ir reik pasakyti, jo gyvenimas yra apgailėtinas. Lietuvis biznierius didžiumoje tai doliariaus vergas.

Todėl tai lietuviams ir sunku padaryti ką tokio didelio, kuris reikalauja daug pinigų, nes musų piniguočiai, tie biznieriai, tai beveik tansiausias lietuvių sluog snis. Galima lengvai rasti lietuvių biznierių, kurie nežino dar, kad Lietuva yra valdoma pačių lietuvių, o pusė lietuviškų biznierių nežino, kad toks dalykas yra varomas Amerikoje, kaip Lietuvos Laisvės Paskola.

Tų biznierių gyvenimas ištikro yra nuobodus; jie kulturingą jau žmogaus gyvenimo pusę visiškai nesupranta.

Žinoma, juos daug negalima kaltinti, nes jie daugiau neišmano, bet tai čia inteligentija turi į tai atkreipti savo domą, nes tai yra gana serijoziškas dalykas.

Likusi didžiausioji lietuvių minia, tai kaip tas naujas atošinas: kur vėjas pučia, ten ji ir linksta. Diduma tų minių sėdėdama bažnyčioje garbina Romos kunigą, ta pati minia ploja rankomis Mockui užlipus ant estrados, ta pati minia daugumoje, kada tautininkas kalbės, jam pritars, kada socialistas kalbės, jam pritars. Tai medžiaga, iš kurios ką nori, tą gali padaryti. Tos minios taip ir klajoja, kaip nematantis, išvestas į tyrus ir paleistas vienas be vadovo. O reikia pasakyti, kad tarpe lietuvių yra puikios, nesugadintos medžiagos, ir jeigu paėmus varyti be atlaidos kulturos darbos, lietuviai galėtų lengvai kulturingąsias tautas pavyti.

Intelingentai progresyvių srovių, vienykitės, nes jums priguli vadovystė lietuvių vairo.

D. Z. Baltinojis.

PITTSBURGH, PA.

Birutės Choro Piknikas.

Liepos 25 d. Birutės Choras turėjo pikniką ant K. Stankaus farmos, Fair Haven, Pa. Birutiečiai ištikro užsipelno pagarbos už savo įvairius parengimus. Šiuos metus Pittsburge rengiamuose piknikuose įėjo į madą muštis, kad beveik kiek piknikų buvo, ant visų mušėsi, ypač sąvaitę ankščiau buvusiame Kareivių D-jos (bažnytinių), ant Stankaus farmos labai mušėsi, taip, kad dauguma bijojo važiuoti ir į Birutės Choro pikniką. Bet Birutiečiai beveik visi sandariečiai ir mano publiką patraukti ir užinteresuoti, kad užmiršta ir savo ypatiškus kerštus.

Čia pabriešių Bir. Ch. programą: Šokiai prasidėjo nuo 1 po pietų (pats piknikas prasidėjo nuo 10 v. ryte) lig 5-kių, nuo penkių programas ant žolės, kur visi žaidimai buvo nuimami su mašina krutamiems paveikslams, kaip tai: traukimas virvės, lenktynės tarp vyrų ir merginų, moterų ir vaikų. Taipat šokiai: "Klumpakojis," Noriu Miego" ir kiti žaidimai. Nuėmė Bendrovė neseniai susitvėrus Pittsburge iš lietuvių.

Lenktynės buvo su dovanoms. Birutiečiai aukojo šiuos daiktus: K. Čaras knygų, J. Virbickas gnygų, Vinc. Plaušinis levelierą, (papuošas merginoms ant kaklo) ir Marė Kučinskaitė pasiuvo puikų, šilkinį krepšelį merginoms ir 2 knygutes.

Dovanas laimėjo šie greituoliai: Vyrai — pirmą dovaną Kaz. Sargautas, antrą Petras Jonikaitis. Antrose lenktynėse pirmą — Petras Margeleviče, antrą— Juozas Geležauskas. Merginos: Pirmą dovaną, šilkinį krepšelį: Ona Šerkšnis, antrą — Stela Danskiutė. Antrose lenktynėse pirmą d. — Agnieška Jonikaitė, antrą d. — Margarieta Grigaitis. Moterys pirmą dovaną — Borta Pauliukonis, antrą — Kat. Dambrauskienė. Vaikai pirmą — Aleks. Varašius, antrą d. — Jonas Grigaitis.

Visi užganėdinti su dovanomis. Paskui vėl visi sugrįžo į šokių salę ir linksminosi lig 9-ių vakare. Piknikas pavykęs visiškai, publika likos užganėdinta, ir rengėjams gryno pelno liko apie 100.00 dol. apmokėjimui lekcijų.

Buvęs Piknike.

PORTLAND, OREGON.

Iš šio miesto labai mažai ką galima pamatyti žinių, rodos, kad čia nebutų musų viengenčių. Bet jų yra ir sulig savo išgalės juda. Portlandas vienas iš didžiausių, švariausių ir gražiausių miestų Oregone. Per miesto vidurį teka upė, kurioje didi ir maži garlaiviai plaukioja. Kiekvienais metais pradžioje vasaros čia buna taip vadinama Rožių paroda, kurioje dalyvauja netik vietiniai gyventojai, bet ir iš kitur.

Pagal tautas kaip visur, taip ir čia, daugiausia šios šalies gyventojų. Iš ateivių pirmą vietą ima vokiečiai, žydai ir balkaniečiai, kitų yra neperdidelis burelis, tarp kurių yra ir lietuvių.

Iš lietuviškų organizacijų bei draugijų yra tik S. L. A. kp. ir prie tos mažas lietuvių skaičius tepriklauso, mat daugumas yra labai pasiskirstęs ir nieko bendro su lietuviais neturi, šalinasi nuo savųjų, sako: kas musų tauta? Aš iš jos nieko neturiu. Ir kiti, taip vadinami "patriotai", tankiai taip pasielgia, susigiminiavę netik su vietos gyventojais, amerikiečiais, bet čia stebėtinai didelę rolę lošia "meilės" dievaitis tarp lietuvių ir rusų: kaip kai-kurie "progresistai" vesdami amerikietes ima šliubus pas "pryčerius", taip ir kai-kurios "progresistės" "starovierus" nusiveda prie katalikiško altoriaus, kad "peršventintų" juos, kaipo šeimyniškus sandraugus.

Rodos meiliškuose dalykuose nereikėtų pašaliniams maišytis, bet negalim nepamynėti, kad tokie dalykai yra kenksmingi netik tautai, bet ir šeimyniškam gyvenimui. Kodel negalima susirasti tarp savo tautos sau šeimyniškų draugų ir draugių?

Dobilas.

ROCKFORD, ILL.

Šventųjų Revoliucija.

Birželio mėnesyje buvo Šv. Petro ir Povilo parapijos susirinkimas, Italų bažnytinėje svetainėje, prie Kent St. Iš pradžių susirinkimas sekė geroj tvarkoje, bet kuomet reikėjo išduti atskaitą, kilo betvarkė, nes finansų sekretoriaus knygos visai nesutiko su kunigo atskaita, net per keletą tukstančių doliarių. Kunigas nenorėdamas atskaitos išduoti pakvietė Italų kunigą ir paliepė išvaikyti savo parapijonus, ką tas ir atliko.

Antras susirinkimas buvo toj pačioj svetainėje, Liepos 5-tą d., 9-tą val. ryte, bet taip-pat atsitiko, kaip ir su pirmuoju. Supykę parapijonai už tokį savo ganytojaus pasielgimą, patys šaukė trečią susirinkimą, kuris buvo Liepos 25 d., š. m. 2 val. po pietų, Vega Hall. Bet ir iš to susirinkimo nieko gero neįvyko, nes susirinkusieji klausinėjo vienas kito, kas tą susirinkimą šaukė ir koks tai susirinkimas gali buti be kunigo. Ir kumštis viens kitam rodydami iškeliavo namo.

Liepos 25 d. pamoksle kunigas iškeikė savo parapijonus, kurie laikė trečią mitingą, išvadindamas juos bedieviais, bolševikais ir draugą T. pavadino Liciperium už teisybės reikalavimą. Ir taipogi pranešė, jogei išvažiuoja į Pittsburgą, Pa., mulų mokinti, kurie drįso prieš kun. Sutkaitį sukelti kovą. Jis nepaiso, kokioj tvarkoje savo bažnyčią palieka.

Mėnulis.

NORWOOD, MASS.

Vietos tautininkų ir klerikalų sudaryta stotis L. L. Bonų pardavinėjimui surengė prakalbas 21 d. Liepos, Bažnytinėje svetainėje. Kalbėjo tulas Kneižis. Iš jo prakalbos aiškiai kiekvienas galėjo suprasti, kad jis nestudijavęs istoriškų bei šiandieninių nuotikių. Jo ilga kalba nėkiek nebuvo žingeidėsnė,kaip Lietuvos ubagėlio, kuris kalba karunką. Du dalykėliu atkartotinai aiškino: kad Lietuvos kariuomenė paliokus išvijo iš Lietuvos žemių ir užėmė Vilnių, pridurdams, kad buvus didelė kova. Vargu rasis bentviena davatka, kuri nežinotų, kad ne Lietuvos, bet Rusijos kariuomenė išvijo paliokus iš Lietuvos ir iš Vilniaus.

Taipgi kalbėtojas aimanavo, kam L. D. pinigai buvo Amer. Raud. Kryžiui perduoti. Rodos gana senas dalykas, o mat kalbėtojui vis nauja.

Publikos buvo mažai, kiek bonų parduota, nepatyriau.

Katalikiškų draugijų vadovai daug kalba apie dora ir prakilnumą, bet praktikoje pas juos doliaris daug aukščiau stovi negu dora ir prakilnumas. 17 d. Liepos jie surengė pikniką East Walpole, pas tulą farmerį, kur buvo svaigalų. Mat, dabar su svaigalais gerą biznį daro.,

"Darbininko" No. 84 (714), tulas "Vilijos Laivas" bando teisinti rengėjus, kad jie nenorėję svaigalų, tik vienas žmogelis, kuris myli svaigalus, pridirbo svaigalų ir nuvežė ten, kur piknikas buvo rengiamas. Rengėjai nenorėjo svaigalų, bet kad tas nelemtas žmogelis atvežė, tai rengėjai ir svečiai kaip ir po prievarta turėjo išgerti...

24 d. Liepos taipgi visos katalikų draugijos turėjo pikniką, kur taipgi buvo svaigalų. Kažin kuomi dabar Laivas bandys teisinti rengėjus?.

Zanavykas.

CAMBRIDGE, MASS.

Kunigas Prieš Kunigą, o Vyčiams Smertelnas Griekas.

Kaip tik buvo paskelbta, kad Liepos 4 d. Šv. Traicės Bažnyčioje kalbės kun. Geniotis, tuo musų kunigas, matyti, baisiai persigando išgirdęs, kad ir kitas avių ganytojas jau taikosi savotiškai pradėti vilnas kirpti. Todel vietinis kun. sušaukė savo aveles ir avinus, arba teisingiau, davatkas ir vyčius, į bažnyčią ir pradėjo baidyti, sakydamas, jeigu kas iš jusų nueis ant ano kunigo susirinkimo, tai kožnas papildįs didžiausią smertelną grieką. O ar žinote, kas atsitiko? O-gi, dar Šv. Trejybės Bažnyčios durims neatsidarius, jau vyčių generolas, Antanas, unteraficierius ir korespondentas Juozas, ir kiti iš jų Abazo, visi prie durų susistoję su nekantrumu laukė, kad tik greičiau galėtų papildyti tą smertelną grieką. Kaip tik kun. Geniotis pradėjo kalbėti apie šventą popiežių ir kitus šventus kunigų tinksus, tai musų vyčiai buvo bepradėdą smertelną grieką pildyti, bet, ant laimės, amerikos kun. Muzum priėjo prie vieno vyčio, paėmė už ausies ir sako: "Bėgkite greitai namo! Šį sykį aš jums atleidžiu, bet kitą sykį turėsite atpakutavoti, nes "Mass." valstijoje yra tokios tiesos, kad už ardymą viešų susirinkimų arba pildymą smertelnų griekų, reikia už pakutą šv. eiti šešis mėnesius į belangę arda didelę piniginę pabaudą užsimokėti." Tuos žodžius girdėdami vyčiai leidosi per duris su pilnu smarkumu.

Repr. Juozapas.

NORWOOD, MASS.

12 d. Liepos pobažnytinėje svetainėje buvo prakalbos, surengtos skyriaus Nuteriotos Lietuvos Draugų Komiteto. Kalbėtojas buvo K. Norkus. Taipgi ir vietos klebonas keliais žodžiais pareiškė, kad jam yra labai malonu, kuomet vietos krikščionys-demokratai ir tautininkai- demokratai bendrai susitarę dirba del Lietuvos.

Aukų surinkta Lietuvos varguoliams 52 doliariai su centais.

13 dieną Liepos vak. buvo A. L. T. Sandaros 33 kp. susirinkimas. Iš nutarimų svarbesni šie: Tuojaus surengti išvažiavimas nedėldienyje ir į išvažiavimą užkviesti apielinkės Sandaros kuopas, taipgi vienbalsiai pritarė Sandaros 7 kuopos So. Bostone iniciatyvai, kad A. L. T. S. N. A. apskr. valdyba šauktų apskričio suvažiavimą.

Šiame susirinkime prisirašė naujų narių ir iš 7 kuopos Jonas Pečiulis persikėlė į musų kuopą.

J. Pėža.

LAWRENCE, MASS.

30 d. birželio buvo Lietuvos Laisvės Paskolos Bonų prakalbos, L. U. Kliubo salėje. Kalbėjo vietinis gerb. Z. Jankauskas ir iš So. Bostono Ivaškevičius. Bonų parduota už kelis šimtus doliarių. Taipgi buvo renkamos aukos lėšų padengimui. Viso aukų surinkta $6.13, už salę — $5.00, kalbėtojui Ivaškevičiui kelionė — 2.00, tai viso išlaidų $7.-00. Aukautojams tariame širdingai ačiu. **J. Žukauskas.**

LINCOLN, N. H.

Antrą dieną liepos, 1920, lenkiški plėšikai apyplėšė lietuvę M. Grigaliunienę. Jos vyras dirbo dirbtuvėje nuo 12 iki 8 ryto. Ryte pagaminus pusryčius, ėjo į tvartuką, bet vietoje kiaulių rado du lenkus, — vienas su revolveriu, o antras su peiliu. Tie pareikalavo, kad atiduotų pinigus; jai atsakius, kad neturi, vienas griebė už sprando, ir parsivertė ant žemės, o antras perpiovė pančiaką ir atsirišo pinigus nuo kojos, ir su pinigais abu pabėgo. Pinigų buvo $790.00. Policija plėšikų nesurado.

Čionai yra popieros dirbtuvė, darbai eina gerai. Nuo 1-os liepos pakėlė darbininkams mokestį 20 procentų. **M. B.**

NEWARK, N. J.

Žiopliai.

Vietos lietuvių tarpe viešpatauja kaž-koks neramumas: vieni rengiasi keliauti į Lietuvą, kiti kaip ir laukia ko nepaprasto, bet visi labai išsiilgę žinių iš Lietuvos. Laiškai, kurie ateina, paduoda įvairių minčių — vieni giria, kiti peikia Lietuvos gyvenimą.

L. L. P. Bonų komitetas ir-gi povaliai dirba, bonų pardavimas eina silpnokai. Musų dešinieji labai mėgsta suirutes kelti; skleidžia nešvarius paskalus ant kai-kurių stoties narių, susirinkimuose nuolatos kelia triukšmą už menkniekius, ir t. t.

Birželio 28 d. Lietuvos Atstatymo B-vės šėrininkų buvo sušauktas susirinkimas, ne šėrininkai buvo specialiai užkviesti. Susirinkime paaiškėjo, kad klerikalų šulai visokiais budais varo nešvarią propagandą, kad L. A. B-vės autoritetą žeminti ir ją ardyti. **Vietinis.**

E. MAHANOY JUNCTION, PA.

Liepos 4 d. čia įvyko 1-mo S. L. A. Apskričio išvažiavimas. Ant 3 val. po pietų J. Taunis (apskr. pirm.) pakvietė publiką prie tvarkos ir parstatė kalbėtojumi S. E. Vitaitį ("Tėvynės" Redaktorių) iš New Yorko. Kalbėtojas, kaip tai momentas to reikalauja, veik visą savo kalbą pašventė Lietuvos reikalų apibudinimui, o pabaigoje savo kalbos tinkamai aiškino S. L. A. reikalus.

Viena kalbėtojaus išvada apie Lietuvos valstybės reikalus buvo labai teisinga ir pamokinanti Lietuvos piliečius. "Ateina iš Lietuvos laiškais žinių" — sako kalbėtojas, "kad Liet. piliečiai labai nusiskundžia ant savo valdžios, daugiausia: ant Smetonos, Galvanausko ir kitų asmenų prie valdžios centro esančių, kam arkliai ir kitos reikmenės yra imamos tik nuo prastų ukininkų, o nuo ponų ir kunigų nieko neimama". Kalbėtojas pareiškė, kad tokie pasiskundimai nevykę, nes tame Centralė Lietuvos valdžia nekalta. Centralė valdžia duoda paliepimus apskričių valdyboms, kurios duoda paliepimus piliečiams. Kad tos apskričių valdybos dažniausia susideda iš kunigų ir ponų, tai aišku, kad tokios valdybos rinkliavas daro tiktai nuo paprastų pilksermėgių, o savo nieko neduoda. Ir kad taip apskričiai elgiasi, tai patys ukininkai tame kalti, kam ponus ir kunigus renka į apskričių valdybas". Tai gryna tiesa. Juk varnas varnui nekirs akin.

Antras kalbėjo St. Gegužis, S. L. A. prezidentas apie S. L. A. reikalus. Publikos prakalbų klausėsi apie 500 asmenų. Po prakalbų, S. Mockaitis, M. Valaitienė ir S. Bulota parinko aukų sušelpimui Lietuvoje esančių našlaičių. Viso aukų surinkta $24.91, kuriuos pavesta apskričio rašt. S. Bulotai, kad perduotų Amerikos Moterų Globos komitetui, kuris rupinasi Lietuvos našlaičių padėtim. **S. Bulota.**

LAWRENCE, MASS.

Kaip pareitus metus, taip ir šįmet P. M. Choras buvo surengęs pikniką 26 ir 27 dd. birželio, Lietuvių Tautiškame parke. Žmonių per abi dienas atsilankė skaitlingai, nes kiekvienas geidė, kad nors per tas dvi dienas apleisti dvokenčias dirbtuves ir praleisti atilsio dieną tyrame ore.

Nedėlioje, 27 d. birželio, 2 valandą po pietų prasidėjo programas, 1) Choras, po vadovyste S. Turskio, sudainavo "Lietuva Tėvynė Musų" ir keletą kitų dainelių, kurios žmonėms patiko, o toliau prasidėjo žaidimas įvairių tautiškų žaislų. Pradėjus temti, visi linksmųs pradėjo traukti namų link ant poilsio,gėrėdamies iš taip smagiai praleisto laiko.

Geistina, kad P. M. Choras ir ant toliau parengtų tokių puikių išvažiavimų ant tyro oro.

Gryno pelno per abi dienas chorui liko $213.50. Labai smagu, kad žmonės taip skaitlingai asilanko ant choriečių parengtų pramogų.

Liepos 4 ir 5 dd. L. T. K. para-

pija turėjo parengusi pikniką, nuosavoje Tautiškoje kempėje. Vieta labai graži su 18 akrų žemės ir dar praeitais metais pastatyta nauja svetainė savaros šokiams ir pasilinksminimams. Norints oras buvo neperdaug šiltas, bet žmonių per abi dienas atsilankė labai daug. Buvo svečių ir iš apielinkių miestelių. Buvo daug įvairių žaisių, kaip tai: traukimas virvės, rukymas pipkių ir daug kitų žaislų. Pelno parapijai likó $405.25.

Pažįmėtina, kad atsilankiusiejį iš kitų miestų lietuviai, buvo labai užganėdinti iš tokio puikaus įtaisymo Lietuviško parko.

Tautietis.

T.M.D. Reikalai.

T. M. D. SEKRETORIAUS ŽODIS.

T. M. D. buvusio Seimo protokolas jau paskelbtas. Nariai ir užuojautos pilni asmens T. M. Draugijai matete, kad T. M. D. b. Seimas šią musų kulturos ir knygų leidimo įstaigą pastatė ant pažangesnių pamatų, daugiaus sutvirtino. Ypatingai sugrąžinimas T. M. Draugijai referandumo daug veiks draugijai jos darbuose.

Naujoji T. M. D. Valdyba po seimui paėmė draugiją į savo rankas labai apverktiname padėjime. Draugija per du metus savo nariams nieko nedavus palikta ant trijų šimtų narių. Bet naujoj T. M. D. Valdyba tikisi, kad su pagalba savo bendrų — narių ir kuopų vėl T. M. D. padidins iki 2-3 tukstančių ir ją išbujos, kad ji, T. M. D. išgalėtų savo nariams duoti vieną veikalą - leidinį kas trys mėnesiai. Naujoji T. M. D. Valdyba dabar reikalauja nuo savo narių ir kuopų valdybų tik šio dalykėlio: šušaukti T. M. D. kuopų susirinkimus ir šaukite kas mėnesis šį visą rudenį ir sekamą žiemą; kolektuokite mokestis ir siųskite į centrą; pardavinėkite T. M. D. išleistas knygas; turėkite kiekvienas narys T. M. D. ženklelį-sagutę; rengkite vakarus; tuomi Jus pagelbėsite valdybai išleisti naujus ir gerus raštus.

Apie musų veikimą aš ir musų prez. P. Živatkauskas pranešime "Sandaroje" kuotankiausia. Tik ją skaitykite ir platinkite tarp narių: tada visi dirbsime ir nauda bus.

Apie naujųjų veikalų leidimą tuoj bus pranešta "Sandaroje". Taipgi bus pranešta tuoj kaip mes atsilyginsime T. M. D. nariams už pereitus du metu, nes mes, naujoji valdyba, naujais leidimais negalėsime pasivyti pereitų metų, kad kaszin kaip dirbtume. Bet apie tai vėliaus.

Labai prašyčiau narių ir kuopų valdybų, kad kuotankiausia man pareikštų apie T. M. D. kuopų veikimą. Visa tinkama medžiaga bus suvartota musų organe.

J. Sekys.

T. M. D. REDAKCIJOS ATSAKAI.

M. Stepulioniui. "T. M. D. ir mes" organan nedėsime. Valdyba svarsto sveikojo nuomonę, "kad butų gera nupirkta iš Tanio "Sveikatą" (par. dr. Graičiuno) ir iš buv. "Lietuvos"—"Vėliavos akyvaizdoje". Ką valdyba ras naudingu praneš organe. Sveikojo pasiulymas but buvęs dar geresnis, kad jis but įvykintas Draugijoje metai atgal. Dabar c. v. mano, kad T. M. D. nariams suteiks atlyginimą už pereitus du metu senesniais T. M. D. leidimais, kurių nariai tik pareikalaus. O pabaigoje šių metų ar pradžioje 1921 metų nariai gaus vieną ar du, kiek c. v. galės, naujus leidinius.

"VARPO" BENDROVĖS REIKALAIS PRENEŠIMAS AMERIKIEČIAMS.

Žemiau pasirašiusį "VARPO" Bendrovės Lietuvoje yra įgaliojusi rupintis jos reikalais Amerikoje. Kad Amerikos Lietuviams butų žinoma, kas yra "VARPO" Bendrovė, kokie yra jos uždaviniai, kokie žmonės ją veda etc., — čia reikia kiek plačiau apie Bendrovę ir apie jos reikšmęLietuvai pakalbėti.

Kas Yra "VARPO" Bendrovė?

"VARPO" Bendrovė yra akcinė Bendrovė, suorganizuota su tikslu leisti Lietuvai literaturą, kokios dabar begalo daug reikalinga, pradėjus Lietuvai gyventi savistoviu gyvenimu.

"VARPO" Kapitalizacija yra 1 milionas Auksinų, paskaitytų 2,000 Akcijų, po 500 Auksinų kiekvieňa, — arba po $20.00.

Kokie yra Prospektai "VARPO" Bendrovei Lietuvoje?

Tam, kas žino dabartinės Lietuvos sąlygas, nereiktų kalbėti apie prospektus Bendrovės, užsibrėžusios sau spausdinimą knygų Lietuvoje. Reikia žinoti, kad Lietuva, kaip ilga ir plati, — **Dabar Skaito** ir lavinasi. 15,000 arba 20,000 ekzempliorių knygos, išleistos Lietuvoje, užtenka tiktai keliems mėnesiams, — tuojaus ji yra išperkama, Lietuvoje yra suvirš 40 gimnazijų, kuriose mokinasi netoli 12,000 jaunikaičių. Lietuvoje kiekvienas kaimas jau turi pradines mokyklas. Knygų yra tikras badas. Ten nereikia, vadinasi, bile knygų, bile šlamšto, bet reikia gerų mokykloms vadovėlių, reikia systematingai leidžiamų kapitalių literaturos veikalų, reikia tokių knygų, kurios auklėtų tautos dvasią, kurios kulturintų visą Lietuvos kraštą.

Kad knygų badui Lietuvoje pagelbėti, "VARPO" Bendrovė turi paruošusi sau platų knygų leidimo programą, kurio dalį čionai, prie pabaigos pridedame. Kad sekmingai programą pildžius, "VARPO" Bendrovei butinai reikalinga yra įsteigti KAUNE (paskui VILNIUJE) moderniška spaustuvė su visomis gerai įtaisytomis mašinomis, k. t. statomoji, lankstomoji, spausdinamoji etc. Dabar esančios Lietuvoje spaustuvės toli gražu nepajiegia atlikti visų spaudos darbų, jau nieko nekalbant apie spausdinimą knygų. "VARPUI" įsigijus spaustuvę, ji netik galės knygas ir laikraščius leist,bet taip pat turės pilnas rankas spaudos darbų, kuriems tinkamai atlikti dabar tiesiog nėra jokios galimybės.

Kad vaizdžiaus supratus, jog tokiai įstaigai, kaip "VARPO" Bendrovė Lietuvoje yra nesulyginamai platesnis laukas, negu Amerikoje, užtenka to fakto,kad Amerikoje reta išleistuvė galėjo išparduoti daugiau per du tukstančiu (2,000) egz. knygos; daugelis išleistuvių atspausdinusios knygos, per ilgus metus laukia, kol knygos išsiparduos ir kol pinigai grįžš. Tuo tarpu Lietuvoje, kur spausdinama po 15, po 20 ir po 25 tukstančius egzempliorių, knygų taip nedaug, kad išleistuvės atsisako duoti jų pardavinėjimui Amerikoje, sako, — Lietuvai dar mažiau jų liks, jei Amerikon leisime išgabėnti...

Kokie Žmonės Stovi Prišaky "VARPO" Bendrovės?

Prišaky "VARPO" Bendrovės stovi žmonės, kurie nuo daugelio jau metų dirba Lietuvos žmonių švietimo dirvoje. Kada Lietuvos Vyriausybė užtvirtino "VARPO" Bendrovės statutą, liko išrinkta Direktorių Valdyba, kurion įėjo sekantie asmens: Dabartinis Lietuvos premjeras **Dr. K. Grinius.** Advokatas, buvęs Lietuvos Premjeras, **Mykolas Sleževičius;** Lietuvos Steigiamojo Seimo Vice-Pirmininkas **Dr. Staugaitis;** nuo seno lai-

(Tąsa ant 8 pusl.)

BEGALO SVARBU!

LIETUVA ATGAVO VILNIŲ IR GARDINĄ!

Pramonei dirva dabar pasididino dvigubai. Fabrikai turi darbo kelis kartus daugiau, negu kuomet nors pirmiau.

Fabrikų pelnas ir bendrovių turtėjimas auga neapsakomu spartumu. **Kas įdeda dabar į "NEMUNO" Bendrovę šimtą doliarių, tas už mėnesio - kito turės vertės už kelis šimtus doliarių.**

"Nemuno" Bendrovė nupirko Brolių Šulolovų fabriką Kaune ir dabar jau išrišbinėja žemdirbystei ir geležinkeliams reikalingus padargus. Fabrikas jau dirba. Bus daug padidintas, kaip tik susidės Amerikoje daugiau pinigų.

KAS ĮDĖS Į "NEMUNO" BENDROVĘ PINIGUS, TAS NESIGAILĖS. AMATNINKAMS, ŠĖRININKAMS PRIVILEGIJOS DARBE.

"NEMUNO" FABRIKAS TAI DIDŽIAUSIS DIRBANTIS FABRIKAS VISOJE LIETUVOJE.

Vienas Šėras $40.00.

Bet tai tik kol Lietuvos auksino kursas žemas; kaip tik Lietuvos auksino kursas pakils ir už "Nemuno" Bendrovės šėrus reikės kur kas daugiau mokėti. — Vienas asmuo gali pirkti mažiausia penkis šėrus.

VISI DĖKITĖS PRIE "NEMUNO" BENDROVĖS, NES TAI YRA DIDELĮ PELNĄ NEŠANTI BEDROVĖ. — PASISKUBINKIT, NES KUOMET LIETUVOS AUKSINO KURSAS PAKILS IR KUOMET "NEMUNO" BEDROVĖS ŠĖRAS KAŠTUOS DAUGIAU, NEGU KAD DABAR, KAD NEREIKĖTŲ GAILĖTIS, KODEL NEPASINAUDOJOTE GERA PROGA. — APSUKRŲS ŽMONĖS NAUDOJASI IŠ PIRMIAUSIOS PROGOS IR TODEL JIEMS SEKASI. BUK TOKIU IR TAMSTA, PASIPIRKDAMAS "NEMUNO" BEDROVĖS ŠĖRŲ!

"Nemuno" Bendrovę Amerikoje atstovauja Lietuvos Atstatymo Bendrovė. Visais "Nemuno" Bendrovės reikalais kreipkitės šiuomi adresu:

LITHUANIAN DEVELOPMENT CORP.,
294 8-th Avenue,
NEW YORK, N. Y.

Pinigų Siuntimo Agentura

Siunčiu pinigus į Lietuvą pagal žemiausį dienos kursą su pilną gvarancija. Taipgi siunčių lenkų pinigus į lenkų užimtą Lietuvą ir visą Lenkiją.

Suteikių rodas grįžtantiems į Lietuvą, parupinu pasportus, laivakortes ir kaip parsikviesti gimines iš Lietuvos. Adresas:

P. MIKOLAINIS,
53 Hudson Ave., Brooklyn, New York.

Dr. Paul J. Jakmauh
(Jakimavičius)
Priėmimo valandos: nuo 2 iki 3 val. po pietų ir nuo 7 iki 6 val. vakare.
509 Broadway, Kampas G St.,
So. Boston, Mass.
Telephone South Boston 502

Phone So. Boston 2488.
DR. J.C. LANDŽIUS SEYMOUR
Lietuvis Gydytojas ir Chirurgas
Gydo aštrias ir chroniškas ligas vyrų moterų ir vaikų. Examinuoja kraują, spjaudalus, šlapumą ir t. t. savo laboratorijoje. Pritaiko akinius. Suteikia patarimus laiškais kitur gyvenantiems. Adresas:
366 Broadway, S. Boston, Mass.
L. D. S. Name ant kampo E ir Broadway.
PRIIMU LIGONIUS:
Nuo 9 iki 11 iš ryto, nuo 2 iki 4 po piet, nuo 7 iki 9 vakare.

Tel. S. B. 27.
Dr. M. V. Casper
(KASPERAVIČIUS)
— LIETUVIS DENTISTAS —
Priėmimo valandos:
nuo 9:30 iki 12 dieną,
nuo 1 iki 5 po pietų ir
nuo 6:30 iki 9 val. vakaro.
451 Broadway
So. Boston, Mass.

Išegzaminuojam akis ir pritaikom akinius.
H. S. Stone O.D.
Akiu Specijalistas.
399a Broadway,
Tarpe E ir F gatviu, South Boston.

Tel. So. Boston 270.
DR. JOHN MacDONNELL, M. D.
Galima susikalbėti ir lietuviškai
Ofiso valandos:
Rytais iki 9 val.
Po pietų 1 iki 3
Vakarais 6 iki 9.
536 Broadway, So. Boston.

Bell Phone Dickinson 3995 M.
Dr. Ignotas Stankus
1210 S. Broad St., Philadelphia, Pa.
Lietuvis Daktaras ir Chirurgas.
Ofiso Valandas;
Nuo 9 rito iki 5 po pietu
Vakarais, Ketverge nuo 6 iki 9 P. M.
Nedeliomis iki 4 po piėtu.

PLAUKAI
Kurių praratėję, nušipę, žili taip-gi pleiskanos, niežėjimas, šašai ir kitoniškos ligos odos ir plaukų bus į trúmpą laiką prašalintos, tiktai prisiųskitė 24c. po du centus stenpose ir savo antrašą, o gausitė jus gyduolių prabai, tik priminkitė ligą odos ar plaukai, ir kreipkitės greit pas:
WESTERN CHEMICAL CO.,
P. O. Box 9., Wilkes Barre, Pa.

Didžiausias Knygynas
J. B. Aglinsko, Chicago
Užlaikau Knygų Krautuvę, parduodu įvairaus turinio knygas, kaip tai: beletristika, ekonomiją, sociologiją, politiką, gamtos ir kiti mokslai. Hygiena, istorija, etnologija, biografija, kalbamoksliai, poezija ir teatrams knygos. Taipgi priimu paskelbimus, užrašau laikraščius ir pavieniais parduodu sekančius: "Naujienas", "Keleivį", "Kardą", "Dilgėles," "Sandarą," "Amerikos Lietuvį" "Dirvą" ir kitus. Prisiųsdami už 6c. krasaženklių reikalaukite katalogo.
Adresuojant:
DARBO ŽMONIŲ KNYGYNAS,
3238 S. Halsted St., Chicago, Ill.

Darbininko Draugas
PAIN-EXPELLER
Vaizbaženklis užreg. S. V. Pat. Ofise.
Garsus per daugiau kaip 50 metų.
Témyk Įkaro (Anchor) Vaizbaženklį.

PIRKITE LIETUVOS LAISVĖS BONUS

Lietuviu aptieka

Jeigu norite teisingų vaistų ir nužemintom kainom, tai visada eikite ant 100 Salem st., kur rasite visokių Amerikos vaistų ir Europiškų ir visokių šaknių lietuviškų.

Mes laikome užtikrintas gyduoles nuo visokių ligų, kaip tai: nuo galvos skaudėjimo, nuo užsenėjusio reumatizmo, nuo nusilpnėjimo strėnų, kraujo valimui, nuo uždegimo plaučių, nuo kosulio ir visokių kitų ligų. Taipgi turime nuo visokių slaptingų ligų ir geriausius patarimus suteikiame, nuo patrukimo del vyrų ir moterų. Atsiminkite, jeigu pirksite pas mus, sučėdysite pinigus ir sveikatą. Ateikite visada pas mus, o mes jums patarnausime kuogeriausiai. Pašaukiame geriausiu daktarus per telefoną visai uždyka.

H. CABITT,
100 SALEM ST., BOSTON, MASS.

Žmogue kasosi galvą, kad palengvint niežėjimą. Kasjmasi pasidaro papročiu, ir tuomet žmogus kasosi nejučioms. Bet jis žino, kad jam niežti, ir visi kiti tą žino.

Vyrai ir moterjs kenčia niežėjimą nuo pleiskanų, o kenčia bereikalingai, nes tą niežėjimą galima lengvai prašalinti. Nebus daugiau niežėjimo, kasjmosi, plaukų slinkimo ir kitų nesmagumų, įvykstančių nou pleiskanų.

RUFFLES

panaikins visus niežėjimus ir išvalys iš galvos visas pleiskanas. Paskui tik retkarčiais suvilgymas galvos apsaugos ją nuo pleiskanų atsinaujinimo.

RUFFLES yra maistinga maudynė galvos odai ir plaukams. Ji nesugadins nei jautriausios odos. Jus negalite apsieiti be RUFFLES, jei turite pleiskanų.

Jus aptiekininkas parduos jums už 65c. bonkutę. Mes taipgi galime atsiųst jums tiesiog, jei gausime nuo jusų 75 centus pačto markėmis ar money order, kuriuos siųskite šiuo adresu:

F. AD. RICHTER & CO., 326-330 Broadway, New York

Vietos žinios.

BOSTONO APSKRIČIO REIKALE.

Lietuvos Misija atvyks į Bostoną su prakalbomis 12 d. rugsėjo. Reikalingą surengti maršrutas visose kolonijose.

Del geresnio susitarimo prašau visus Komitetus susivažiuoti Bonstonan 5 d. rugsėjo, 1 val. po pietų, "Sandaros" salėje 327 E St. **K. Jurgeliunas.**

IŠVAŽIAVO LIETUVON.

Progress Shoe Mfg. Co. sekretorius Stasys Milčius išvažiavo Lietuvon 28 d. rugpiučio, kooperacijas reikalais.

SAUGI VIETA MAŽIEMS SUTAUPINIMAMS.

Bostono Postmarsteris, p. Roland M. Baker sako, kad po uždarymo Securities Exchange Company 27 School St., kurį vedė Charles Ponzi, dideliai pasididino padėjimai sutaupinimų Bostono Paštų skyriuje. Tas ypatingai pažymu Hanover gatvės stotyje, kur nauji depozitoriai atidaro akauntus, ir kur senieji akauntai pažymiai ėmė augti.

'Taip rodosi" — sako p. Baker — "kad Panz'io užduotas smugis atvedė į protą daugelį jo kostomerių, kurie antgalo suprato,kad įdedant pinigus svarbiausias dalykas yra jų saugumas, uždirbti gi palukiai yra antraeiliai klausimas. Suvienytų Valstijų Valdžia yra apsiėmus išmokėti visus įdėjimus į "Postal Saving System"; įdėjimai gali buti išimami alei laiką be pirmesnio pranešimo ir palukai yra mokami už įdėjimus. Alei sumai iki $2500 gali buti įdėta. Gal bus akyva jums dažinoti, jog trumpiau kaip į sąvaitę šis ofisas priėmė suvirš $200,000, ir man sako, kad panašus veikimas apsireiškia ir kituose aplinkiniuose miestuose, kur Ponzi veikė. Visi Pašto ofisai ir filijos priima įdėjimus. Smagu žinoti, kad ten jus pinigai yra pavedami Suv. Valstijų Valdžiai, kas reiškia, kad jie yra saugųs, ir kad čia yra patraukiama daug žmonių, kurie sunkiai dirba, kol ką sutaupina. Praeiviai ir visoki skymeriai, žadanti milžiniškus palukius, aš manau, čia daugiau neras pasisekimo šioje apielinkėje. Juos reikėtų visai prašalinti.

Svarbus Susirinkimas Liet. Labdarystės Drg. bus 1 d. Rugsėjo, seredos vakare, 7:30 val., Lietuvių Salėje. Malonėkite visi atsilankyti, nes bus renkamas naujas jenitorius. Liet. Lab. Drjos sekr. **A. Rasimavičius.**

A. L. T. SANDAROS NAUJOSIOS ANGLIJOS APSKRIČIO VALDYBOS ADRESAI.

Pirmininkas: **J. Sekys,**
101 Oak St., Lowrence, Mass.
Raštininkas: **J. J. Samsonas,**
217 Sawtell Ave., Montello,Mass.
Kasininkas: **P. Bartkevičia,**
877 Cambridge St.,
Cambridge, Mass.
Organizatoriai: 1) **J. Balionis,**
8 Vine St., Montello, Mass.
2) **A. Jankunas,**
1208 Washington St.,
Norwood, Mass.

SUSIRINKIMAS.

Worcester'io A. L. T. S. 16 kp. mėnesinis susirinkimas įvyks 5 rugsėjo (Sept.), 10 val. ryte, Aušrelės kambariuose, 45 Millbury St. Visi nariai malonėkite atsilankyti ir naujų atsivesti ir prirašyti prie A. L. T. S. 16 kp.

Kp. rašt. **K. Budinavičius.**

Pirmojo Lietuvos Prezidento Antano Smetonos gražus peveikslas, (11½ X 16) dabar yra gaunamas "Sandaros" ofise. Kaina 10 centų., į kitus miestus pašta pasiunčiant kaina 16 centų.

"VARPO" BENDROVĖS REIKALAIS PRANEŠIMAS AMERIKIEČIAMS.

(Seka nuo 7 pusl.)

ko veikiantis Lietuvos žmonių švietimo dirvoje **p. M. Bortkevičienė**; Steigiamojo Seimo Narys ir Lietuvos žemės Reofrmos Komisijos Pirmininkas **Albinas Rimka**; žinomas Lietuvoje veikėjas r Steigamojo Seimo narys **J. Makauskas**; žinomas Amerikoje laikraštininkas **V. K. Račkauskas.** Tarpe steigėjų - užmanytojų "VARPO" Bendrovės yra gerb. **Jonas Vileišis,** Liet. Finansinės Misijos Amerikoje pirmininkas. Iki 1 d. Liepos 1920 m., prie "VARPO" Bendrovės prisidėjo šie asmens:

M. Sleževičius — 20 akcijų; **Dr. K. Grinius** — 20 akcijų; **Dr. J. Staugaitis** — 20 akcijų; buv. Finansų Ministeris **Profesorius Šimkus** — 20 akcijų; **M. Bortkevičienė** — 20 akcijų; **J. Makauskis** — 10 akcijų; **V. K. Račkauskas** — 10 akcijų; **Jonas Vileišis** — 5akcijas; **A. Ivaškevičius** — 5 akcijas; **A. Rimka** — 5 akcijas; **K. Jurgeliunas** — 5 akcijas ir kiti.

Kas Privalo Prisidėti Prie "VARPO" Bendrovės?

Prie "VARPO" Bendrovės privalo prisidėti kiekvienas pavienis Amerikos Lietuvis, kiekviena draugija, kiekviena musų didžiųjų organizacijų kuopa. Ir prisidėti privalo štai del kokių priežaščių:

1) Akcinė 'VARPO" Bendorvė yra ne labdarystės, bet švietimo organizacija, sudaryta akcinių bendrovių pamatais, — vadinasi biznio pamatais. Lietuva dabar nebereikalauja labdarybės savo švietimo darbui, reikia išmintingai ir gerai suorganizuoti ir biznio pamatais paremti bendrovių, kurios sekmingai atliks savo uždavinius ir prisidėjusios prie jų žmonėms duos uždarbio.

2) Akcinė "VARPO" Bendrovė yra Lietuvos valdžios užtvirtinta ir legalizuota organizacija, turinti teisę pilnai veikti Lietuvoje ir užsieniuose, kur vietos įstatymai nekliudo.

3) Kiekvienam Lietuviui privalo rupėti Lietuvos gerovė ir kultura, — todėl prisidėjimas prie tokios įstaigos, kaip "VARPO" Bendrovė, yra taip pat ir patriotinis reikalas.

4) "VARPO" Bendrovė gali drąsiai užsitikrinti savo dalininkams ir pelną, nes tie pamatai, kokiais ji yra paremta, tą užgarantuoja.

5) "VARPO" Bendrovė jau dabar gyvuoja ir leidžia Lietuvoje net tris laikraščius, butent: "DARBĄ", "VARPĄ" ir "LIETUVOS UKININKĄ", taigi prisidedant prie "VARPO", prisidedama prie veikiančios jau organizacijos, kuri parodė, jog moka tinkamai atsakyti Lietuvos reikalams.

6) Dabar "VARPO" akcijos tiktai po 500 Auksinų (arba po 20 Doliarių), nors jau yra daug vertesnės: "VARPAS" turi savo išleistuvę, turi išdirbtą jau biznį, turi turtą knygomis ir t. t.

7) "VARPAS" užsiims leidimu knygų mokykloms, liaudžiai šviesti, literaturai kelti. Tie dalykai yra artimi kiekvieno lietuvio širdžiai.

Todėl "VARPO" Bendrovės įgaliojimu, šiuo kreipiuos į visas Amerikos Lietuvių įstaigas, kaip tai: į Susivienyjimo Lietuvių Amerikoje kuopas, į Amerikos Lietuvių Tautinės Sandaros kuopas, į Tėvynės Mylėtojų Draugijos kuopas, į pavienius asmenis, į pašelpos ir kulturos draugijas, kad jos visos stotų eilėn ir eitų Lietuvai su pagelba: kaip sakiau, Lietuva šiame atsitikime ne aukų prašo, tik per "VARPO" Bendrovę kviečia prisidėti su skatiku, kad iš visų Amerikiečių susidarytų reikalingas kapitalas įgijimui geros spaustuvės pergabenimui jos Lietuvon.

"VARPO" Bendrovė įgaliojo dabar sugryžusį Amerikon V. K. Račkauską rupinties sukėlimu reikalingo spaustuvei kapitalo. Įgaliojo taip pat rupintis įgijimui spaustuvės, pakviesti privatinius spaustuvninkus prie darbo Lietuvoje.

Pinigus už akcijas meldžiame siųsti Įgaliotinio vardu šiuo adresu: **V. K. Račkauskas,** 307 W. 30th St., New York, N. Y.

Visais reikalais reikia kreiptis šiuo adresu:

V. K. Račkauskas,
307 West 30th St.,
New York, N. Y.

Su tikra pagarba,
V. K. Račkauskas,
"VARPO" B-vės įgaliotinis.

GERIAUSIA Siųsti pinigus į Lietuvą per
PETRĄ BARTKEVIČIĄ
877 Cambridge St.,
E. Cambridge, Mass.

Pirmas Didelis Piknikas!

Kurį Rengia Lynno LIETUVIŲ UKĖSŲ KLIUBAS

Bus 4-ta diena Rugsėjo - September, 1920,

PENN BROOK DARŽE,

LYNNO GIRIOJ **Prasidės 2 val. po pietų.**

Ant pikniko bus įvairių gėrimų ir valgių, paskui bus visokių žaislų ir bus dalinamos gražios dovanos. Todel, seni jauni, moters ir vyrai vienu žodžiu kas tik gyvas ruoškitės ant čio pikniko, nes tęsis iki vėlybai nakties, nes bus elektros šviesos, nuo kurios bus taip šviesu kaip diena.

Pasarga: Važiuojanti iš kitų miestų, reikia važiuoti iki Central Square ir išlipus paimti Mirtle St. karą, važiuoti iki **Penn Brook Road,** išlipti ir eiti tiesiog. Delto nepraleiskite progos, gal jau bus šįmet paskutinė.

širdingai kviečia visus KOMITETAS.

DIDELIS BALIUS!

"LABOR DAY"

Rengia L. S. Šv. Kazimiero Dr-ja
PANEDĖLYJE, RUGSĖJO 6 D., 1920 M.

LIETUVIŲ SVETAINĖJE,
Kerte E ir Silver Sts., **So. Boston, Mass.**
Prasidės 2:30 val. po piet ir iki 11:30 nakties.

31-mas metinis balius, kokių mažai Bostone buna. Puiki orkestra Algirdo iš Montello, grieš visokius šokius, svetainė gera, užtai šokėjams bus geriausia proga smagiai pasišokti.

Visoki geriausi užkandžiai ir gėrymai kokių dar nėra niekur buvę.

Todel užkviečiame visus So. Boston'o ir iš apielinkinių miestelių šokėjus atsilankyti į šitą musų balių, o busite pilnai užganėdinti. **Užkiečia visus RENGĖJAI.**

CUNARD LINIJA

GARLAIVIS "SAXONIA"
Išplauks Spalio-October 30 d., 1920
IN
PLYMOUTH - CHERBOURG - HAMBURG

Klauskite pas vietinį arba artimam mieste agento, laivakortes.

Atlaso Rubų Bendrovė

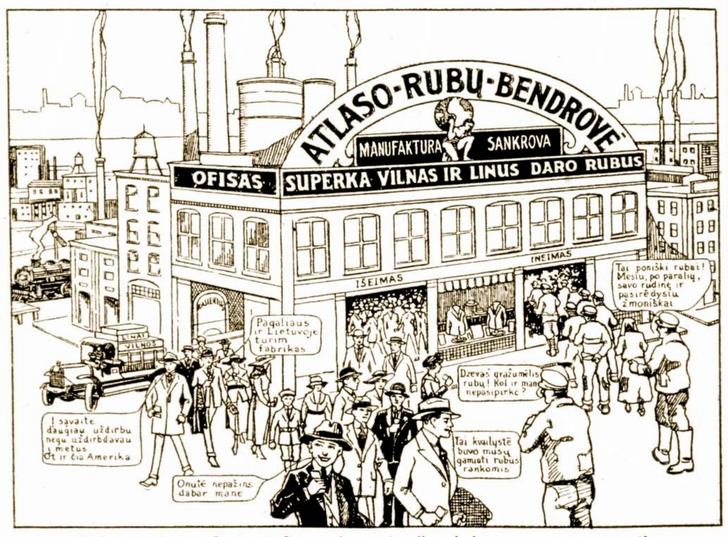

"Lietuvoje truksta rubų, jų nei už pinigus negaunama", — rašo musų broliai savo laiškuose. Karės nuteriotoje šalyje musų sesės su rankomis nebepajiegia pagaminti užtektinai rubų. Tą galės padaryti tik ATLASO Rubų B-vė, su pagelba moderniškų mašinų, jei tik Amerikos lietuviai busgausus su materialiu parėmimu. Atlaso B-vė nereikalauja tam auku, bet paskolos ir ant gerų nuošimčių, delto Tamsta turėtum patapti jos nariu.

Atlaso B-vė inkorporuota Mass. valstijoje, kapitalas $200,000, legalizuota veikti visuose Suv. Valstijose ir užrubežyje — Lietuvoje; ji tveria skyrius, turi dirbtuvę ir sankrovą, daro visokius rubus atidaro rubų krautuves lietuvių kolonijoms, reikalauja visokių amatninkų rubų industrijoje — verpėjų, audėjų, visokių rubų dirbėjų ir agentų. Del smulkmeniškų informacijų rašykite į B-vė ofisą:

ATLAS CLOTHING CORP.,
343 Broadway, **Boston 27, Mass.**

LIETUVIU ĮSTAIGA

BALTIC STATES FINANCE CORP.
(INKORPORUOTA MASS. VALSTIJOJE).

Capital Stock $100,000

Ši korporacija likos sutverta geresniam aprupinimui keliaujančių Lietuvon Lietuvių reikalų.

PARDUODAM LAIVAKORTES, SIUNČIAM PINIGUS Į LIETUVĄ.

Kurie Manot Važiuoti į Lietuvą.

Pirkite laivakortes iš laiko, nes sunku gauti vietos ant laivų. Laivai išeis šiomis dienomis sekančiai:

Su persėdimu. Rugp. 24, Rugs, 2, 11, 18, 25.
Anglijoje. Iš New York ant Hamburgo arba Liepojaus.
Tiesiog. Rugs 11 25 iš New Yorko į Hamburgą.
Plaukianti. Rugp. 21,28,Rugs. 4, 18, 25 iš New Nork į Antwerp.
Laivai. Rugp. 28, Rugs. 8,14,22 iš New York į Rotterdam

PASPORTAI JAU YRA GAUNAMI.

Pasportai turi but išimti ir užvizuoti tų šalių konsulų per kurias prisieis keliauti. Delto yra reikalas iš anksto turėti pasportus vizuotus. Mes visiems musų pasažieriams gaunam vizus laiku, kad nebutų sutrukimo pribuvus į New Yorką.

Mes pasitinkam kievieną atvykstantį iš toliau ar jis atvažiuotų į Boston ar New York ir aprupinam jo reikalus pas Custom House, Internal Revenue kolektoriu ir kitus reikalus.

Laivakortės per vandenį $100.00. Head Tax $5.00.

Nuvažiavę į Hamburgą, Antverpą ar Roterdamą lengvai pasieksite Lietuvą. Užsisakydami laivakortę prisiųskite $25. Pasportus mes parupiname gyvenantiems Bostone ar netoli Bostono. Iš tolimesnių miestų norėdami gauti informacijų kreipkitės pas:

BALTIC STATES FINANCE CORP.,
361 Broadway, **So. Boston, Mass.**
TELEPHONE S. B. 1061.

Sumažink Kuro Išlaidas

Naujas Perfection gazinis pečius, yra tikras pinigų taupintojas. Kurą tik tada naudoji, kada nori ką nors virti. Kaip tik prikišai dektuką, tuojaus gauni greitą kaitrą del greito kepimo. Ne lašas gazo veltui nesusinaikina, nes aukštas kaminėlis traukia taip, kad niekas be naudos nesinaikina, eina visa kaitra prie puodo ar skaurados dugno. 3,000,000 virėjų naudoja Naują Perfection gazinį pečių, ir liuosi nuo dulkių, suodžių ir anglių. Jie padirbti su 1, 2, 3 ir 4 knatais. Kitiems jusų patogumams — Naujas Perfection vandenį šildo, suteikia karštą vandenį už labai mažas lėšas. Klauskite savo pardavėjo.

SOCONY KEROSENE OIL

For best results use Socony Kerosene

STANDARD OIL CO. OF NEW YORK

NEW PERFECTION
OIL COOK STOVE AND WATER HEATER

MEILĖ "MEILĖ IR ŠEIMYNA" DAILĖ

Mėnraštis, kuriame telpa įdomiausi straipsniai apie MEILĘ, ŠEIMYNĄ, DAILĘ, MOKSLĄ, ir SVEIKATĄ; ŽAVĖJANTI DAILĖS PAVEIKSLAI; JUOKŲ ir JUOKINGŲ PAVEIKSLŲ tiek, kiek dabar yra sausoje Amerikoje "munšaino"; JAUNŲJŲ SUSIPAŽINIMA ir PAJIEŠKOJIMAI; TRAUKIMAS PER KRIUKĮ darbininkų išnaudotojų, — šitas laikraštis dabar NAUJIEMS SKAITYTOJAMS DUODAMA UŽDYKĄ!!! Kaina $2.00 metams, bet kas užsirašys DABAR, tas gaus UŽDYKĄ, nes gaus vieną iš šitų dovanų: (1) dvi artistiškų paveikslų sansiuvas, vertės $2.00; (2) dvi knygas: "Portugalų Minyškos Meiliški Laiškai", "Meilė ir Dailė" vertės $2.00. Musų adresas: "MEILĖ ir ŠEIMYNA," 2023 Saint Paul Ave., Chicago, Ill.

MOKSLAS

JUOKAI